

Šiame numery

AR NEPAMIRŠOTE SOSTINĖS ĮKŪRIMO METŲ?
POKALBIS SU RASYTOJU EDUARDU CINZU.
HENRIKUI KAČINSKUI 70 METŲ.
APIE NAUJĄ OPEROS KOLEKTYVĄ CHICAGOJE.
VIKTORO VIZGIRDOS ŽODIS, ATIDARANT JO PARODĄ CHICAGOJE.
DAILININKAS ŽALIONIS AKIMIS.
DANGUOLĖS SADŪNAITĖS EILERAŠČIAI.
R. SPALIO NOVELĖS "ŠASKAITA" PABAIGA.
DAR VIENAS ŽVILGSNIS Į J. GLAUDOS ROMANĄ "BRĖKSMĖS NASTA".
PO MOKSLO KAUKĖ?
PRANO VISVYDO "ANTIKOMENTARAI".
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS.

Kertinė paraštė

Ar nepamiršome sostinės įkūrimo metų?

Praėjusios savaitės Kertinėje paraštėje buvome užsiminę, kad šiais metais, kai masinių suvažiavimų, kongresų ir platus pobūdžio švenčių kaip ir nėra, turėtume visą dėmesį, jėgas ir išteklius skirti kultūriniam ir kūrybiniam mūsų veiklos sektoriui. Šia kryptimi žvelgdami, rasime ir vieną kitą reikšmingą suaktyvinę datą, žymintį kurį nors nepamirštiną mūsų kultūrinės raidos ir mūsų istorijos faktą.

Štai, 1323 metais sausio 25 d. Lietuvos karalius Gediminas savo laiške Liubeko, Zundo, Bremeno Magdeburgo, Koelno ir kitų miestų piliečiams pirmą kartą mini Vilniaus, kaip savo miesto, tuo pačiu ir valstybės sostinės statusą, rašydamas: "Duota mūsų mieste Vilniuje po gilių svarstymų 1323 Viešpaties metais, švento Povilo apaštalo atsilvertimo dienoje". Istorikų ši diena ir šie metai yra laikomi oficialia Vilniaus, kaip Lietuvos sostinės, pradžia.

Nedaug pasaulyje yra tautų, kurių valstybingumą liudijant, jų sostinės galėtų švesti 650 metų sukaktį. Nemaža jų per tiek laiko sunyko ir nustojo kadaise turėtos reikšmės, kitų tik pamatai archeologui beliko. Mūsų gi Vilnius nuo anos 1323 metų datos visais amžiais išsilaikė tiek valstybiniam gyvenime, tiek tautos sąmonėje gyva Lietuvos sostinė. Šimtmečiais Vilnius buvo ir Lietuvos kultūrinis centras, savo architektūra, mokslo institucijomis, bibliotekomis, spaustuviomis spinduliuojas ne vien tik Lietuvai, bet ir plačiam Europos regionui, nusidriekusiam tarp Baltijos ir Juodųjų jūrų.

Ir plačiąją Europos prasmę Vilnius yra gėdinaučių, algirdaičių, jogailaičių (ar kaip ten jas bevardintume) dinastijų lopšys. Tai tėvonija tų valdovų, kurių palikuonys, valdydami kelias valstybes ir didžiulius Europos plotus, šimtmečiais gynė Vakarus nuo totorių, turkų ir maskolių invazijų, užtvėnkė kelius germa-

nų užkariavimams ir įtakoję net pačios Rusijos valstybinį susiformavimą.

Vilniaus istorinę reikšmę ir jo istorinį amžių palikimą turėtume šiais metais išsivijoje ypač atžymėti, minint sostinės 650 metų sukaktį. Bendruomenė ir kitos organizacijos turėtų organizuoti atitinkamas suaktyvinti akademijas, rengti Vilniaus temos literatūrinius vakarus, Vilniaus temos koncertus. Vasaros jaunimo stovyklose ir lituanistinėse mokyklose galima būtų įdomiai jaunuosius supažindinti su Vilniumi, pasinaudojant spalvotomis skaidrėmis ir pan. Pagaliau suaktyvinti metų atminimui galima būtų išsivijoje nuliėti ir atitinkamą medalį. Tik ji reikėtų užsakyti profesionaliam skulptoriui (pvz. V. Kašubai), kad medalis tikrai būtų ir meno kūrinys ir nebūtų gėda jo parodyti net laibai išprususiai mense akiai.

Vargu ar okupuotoje Lietuvoje šis 650 m. jubiliejus bus leidžiamas plačiau minėti, juo labiau, kad pastaruoju metu visi ten pajungti kuo pompastiškiausiai švesti Rusijos tarybine paskelbimo 50 metų sukaktį, lyg tas faktas būtų labai reikšmingas lietuvių tautai. Tai yra vulgarus užkariautojo pasiūlymas iš lietuvių tautos, verčiant ją plačiau siai atžymėti savo istorinio grobio tik kailio permainymo 50 metų sukaktį, o stengiantis nutylėti Lietuvos sostinės 650 metų jubiliejų.

Rusams, matyt, Gedimino laiško rašymo faktas Vakarų Europai yra dar ir tuo skaudus, jog jis liudija jau anais laikais lietuvių valstybės ir lietuvių tautos vakarietiškąją kryptį. Gedimino laiškas buvo rašyti Vakarams ir ne vieno Rytams.

Negalint apie tai plačiau kalbėti Lietuvoje, tebūna išsivijos šiemet pareiga nepraeiti pro Vilniaus, kaip sostinės, 650 metų sukaktį tylomis.

k. brd., Viktoras Vizgirda

Vis giliau grimstu į vaikystės pomėgį

Pokalbis su rašytoju Eduardu Cinzu

Praėjusiais metais neeilinė mūsų grožinės literatūros naujiena buvo debiutinė Briuselyje, Belgijoje, gyvenančio rašytojo *Eduardo Cinzo* knyga "*Brolio Mykolo gatvė*", Algimanto Mackaus knygos leidimo fondo išleista Chicagoje. Naujo ir iš karto ryškaus rašytojo atėjimas lietuvių literatūron išsivijos sąlygose yra didelio dėmesio vertas, kone nuostabą keliantis įvykis. Eduardo Cinzo knyga "*Brolio Mykolo gatvė*" skaitytoją pagauna tiek aplinkos ir joje vystomos temos naujumu, tiek potekstės gilumomis, išradinga kompozicija bei kristaliniai skaidraus stiliaus ir žodžio taupumo dorybėmis.

Norėdami "Draugo" kultūrinio priedo skaitytojus labiau supažindinti su Eduardu Cinzu, pateikėme jam čia keletą klausimų, liečiančių jo paties gyvenimo kelią, "*Brolio Mykolo gatvės*" grindinį ir naujus kūrybinius užmojus.

— *Kas Jus palenkė grožiniam rašyti? Kada ir kokiose aplinkybėse pradėjote rašyti?*

— Vaikystėje. Kai praėjo noras jūreivystei, apsisprendžiau rašyti knygas. Aišku, kad ne kaip kitka, o nuotykių apsakymus, kaip ir pridera mokyklos vergitai ir amžiuose užmigusio žemaitijos miestelio ramybė besibodintiems vaikams. Paskui praėjo ir tai, bet vis tiek spėjau parašyti vieną "novelę", kurią 1939 m. išspausdino "Skautų Aidas". Tada turėjau penkiolika metų ir vadinausi Čiužas, o ne Cinzas, kaip įrašyta Belgijos svetimšalio pasose.

Pirmieji bandymai pasirodė Belgijos lietuvių bendruomenės disavaitiniame "Gimtoji Salis" 1948 metais. Po sunkaus sužėdimo traukinio nelaimėje, teko

išbūti net 10 mėnesių ligoninėje. Tai ten, turėdamas daugybę laiko, vėl sugrįžau prie jaunystės pomėgio. "Gimtoji Salis", tur būt, neturėdama nieko geresnio po ranka, spausdino mano novelę. (Tą laikraštuką, kuriame žurnalistine veiklą pradėjo ir dabartinis "Tėviškės Žiburių" redaktorius, vėliau teko administruoti, redaguoti, o kai nebeperkėpė per trūkumų ir vargelių slenkščius — patyliukais palaidoti.)

1965 metais rašytojas K. Barėnas pakvietė dalyvauti jo redaguotose "Pradalgėse". Nušiuočiau "Vieną direktoriaus dieną", kuri ir įtraukė mane į žaidimą. Vėliau teko rašyti ir kitose "Pradalgėse", "Metmenyse", "Mintyje".

— *Mums būtų labai įdomi neseniai pasirodžiusios Jūsų knygos "Brolio Mykolo gatvė" genezė.*

— "Mykolą" pradėjau bene 1960 metais. Pradžioje užsirašinėčiau nugalėjus pokalbius, gatvės gandelius, vaizduotės pateiktus gandus, kurie galėjo nutikti gyvenamoje gatvėje. Taip rašinėjant, susidarė storokas lapų pluoštas. Kada pradėjau galvoti apie knygą, teko viską perrašyti, surikiuoti siužeto kryptim, vienu žodžiu — "perkalti iš naujo". Tą "iš naujo" atlikau bene šešis kartus, bet to, ko siečiau, taip ir nepavyko prikopti.

Lankantis Chicagoje, (Čikago, Čikago, kaip šaukia Sinatra, kiek miegų įspūdžių ir vaishingumo patyriau savo lietuviškose salelėse!) 1968 m. susitikau Mackaus Fondo žmones: Antanaitį ir Vėžį. Jie paragino baigti "Mykolą" ir pradžioje paleisti į žmones. Grįžęs Belgijon, dar pasikamavau bene metus ir pasiūniau jiems.

Eduardas Cinzas

Leido ilgai, bet užtat šaunus darbas išėjo. Tik gaila, kad korektūros klaidų vis tiek neišvengta...

Senį Armaną gerai pažinojau. Jis gyveno viename našlės Rezos (iš tikrųjų — Madame Rézin) name, aš kitame. Matydavau jį sėdint ant slenkščio, dirbinėjant kvartale ar girksnojančią "lašą" Emilio kavinėje. Mielas, geras Armanas... Jis mirė skrandžio vėžiu, o ne užmuštas autovežimio, kaip sakoma "Mykole". Bronzinio vienuolio niekada nebuvo Brolio Mykolo gatvėje, ir kriausių pardavėja tik paduoda-

vo jam rytinę duoklę ir nuvažiudavo nepasimeldusi.

Šventojo Kristupo parapijos klebonas, Emilis, Magi, Renė, Šarlis, italo Džiusepės šeima, notarienė, vaistininkienė, anglė — "tikri" žmonės. Vieni jau mirę, kiti tebegyvena. Ir net nesusapnuoja, kad aš jiems sukūriau kitą, paralelinį gyvenimą lietuviškoje knygoje.

Kunigas Paulius — vaizduotės kūriny. Tačiau esu įsitikinęs, kad Paulius gyvas kažkur, kažkokiam užkampy, kur gyvena visų dievų ir visų vadų užmiršta lietuvių grupelė. Taip, esu tikras, kad ir mes turime kunigų Paulių, kurie dirba ir meldžiasi su tais, kurie nebelanko maldyklų, bet tebelaukia Kristaus.

Jonas, Yvone, Simonė, Gy — "Operos" kavinės lankytojai. Vieni matyti ir pažinti, kiti pašaukti iš nebūties ir sustatyti ten, kur reikėjo užpildyti tuštumą.

Sergijus Durininkas — tikras. Aš tik praplatinau jo pečius ir priklįjavau barzdą. Beje, viešbučio durininku jis niekada nebuvo (prisipažįstu, kad aš pats kurį laiką dirbau durininku — vertėju viename viešbutyje), bet tikrai pardavinėjo virtus vėžlius. Ilgesnį laiką teko nuomoti kambarį pas rusų baltagvardiečių karininką, kur susirinkdavo "lašai" ir meliems prisiminti mams paskutiniųjų mochikanų būrelis, Mielis, geri žmonės, su skausmingu ilgesiu krūtinėje, kaip ir visi, kurie prarado tėvynę, bet tik iki ten, kur prasidėdavo Rusijos imperijos sienos! Liezo kapinių kryžiuose jie išsirikiavę pagal laipsnio antpečius, titulus ir nuopelnus imperijai, bet

Sergijaus neteko matyti: tur būt, buvo paprastas eilinis.

Stepana, Haris, tėvas Simonėtas — tikrai veikė Brolio Mykolo gatvėje. Ir aš užeidavau į tą paroduotų apsipirkti. Vieni metu ją uždarė, o gatvės moterys šnabzdėjosi apie kažkokią Hario meilės painiavą. Taigi ir ten, kur įklimpo Stepana, ar tik nebuš šiek tiek tiesos... Atvirai pasakius, aš dažnai ir pats nebesusivokiu, kur pasibaigia vaizduotė, kur prasideda tikrovė.

— *Nuo kada gyvenate Belgijoje ir kaip patekote į šį kraštą?*

— Į Belgiją atvykau 1947 metais iš Vokietijos D.P. stovyklos. Kasykloje dirbau tik kelis mėnesius. Bet, kaip man atrodo, pakankamai ilgai, jog įsijausčiau į tą darbą. Pradžioje lauziau tunelius, paskui nusiuntė į šachtą, o vėliau — prie transporto. Taigi, teko pabuvot visur, kur stumdė neparuoštą, bet neišvengiamai reikalingą karo belaisvių pakaitalą. Tunelio "kipėje" vadovavo belgas, o jam padėjome: vokiečių belaisvis, lenkas, belgas esesininkas, nuteistas už koloboravimą dvidešimčiai metų, ir aš — žemaitis.

Atvykau į Belgiją pusmečiui, o užsibuvau iki dabar. Po sužadimo lankiau keletą profesinių mokyklų, kol baigiaus Elektromechanikos institutą. Teko dirbinėti žaislų dirbtuvėje, elektros motorų įmonėje, durininku — vertėju viešbutyje, sąskaitininku, telefonistu taksi bendrovėje, vėl elektros motorų gamykloje. Nuo 1970 metų gyvenu Briuselyje ir vis giliau grimstu į vaikystės pomėgį.

— *Teko girdėti, kad rašote antrą veikalą. Ar negalite pasakyti apie jo siužetą ir kada jis pasieks skaitytoją?*

— Baigęs "Mykolą", pradėjau "Raudonojo arklio vasarą", kur pagrindiniu veikliu yra jaunas chirurgas. Vaikinas labai gabus, pasiekęs net chirurgijos viršūnes, bet, nuvykęs į Ameriką pasitobulinti, apsinuodijo LSD. Grįžęs į Belgiją ir vėl įsijungęs į darbą, staiga išgyvena psichinių sutrikimų priepuolius: jį puola vienragis raudonas arklys. Vaikinas atsisako psichiatrinės klinikos ir išeina į kalnus. Po savaitėmis trukusio klaidžiojimo jis suvokia, kad niekur nepabėgs nuo siaubo, kuris seka paskui jį, kaip nevykusiai paklaidintas šuo, todėl nusileidžia į pirmą miestelį ir prisiglaudžia pas senuką daktarą. Ardėnų kalnų miestelio žmonės, melišės intrigos, kaimo daktarų kasdienybė, retišuoliai atgal, į Liežą, kur vaikino laukia žaidimo neperprantantys tėvai ir mėgstamas darbas, vėl bėgimas į kalnų miestelio užkampį ir skausmingas laukimas sekancio priepuolio — raudonojo arklio antpuolio. Beje, veikėjas yra lietuvis. Po to, kai darbas bus išspausdintas lietuviškai, pabandyčiau jį išleisti ir prancūzų kalba Briuselyje.

Darba esu baigęs ir taisinėjau, dailinu. Taigi, gal ir šiais metais turėtu pasirodyti. Vėliau, jeigu bus galimybių, esu pramates parašyti darbelį apie melynąją žydą, kuris išliko nesusaudytas ir nuopelnus imperijai, bet

Vilniaus prisiminimas (dr. A. Zotovo nuosavybė)

Mūsų kultūrinės vertybės paveldės tik mūsų tauta

Viktoro Vizgirdos žodis, atidarant jo darbų parodą Chicagoje

Lietuvių tautos tragiško gyvenimo akivaizdoje mes esame ne vien tik liudininkai, bet ir dalyviai bendro likimo, kuris padidina individualius kiekvieno vargus, lygiai kaip ir prabangą, kurią išvijoje susirandame. Nešame tad atsakomybę už mūsų tautos likimą, neatsižvelgiant į sąlygas, kuriose gyvename.

Dabarties aplinkybėse tautos gyvybingumo laidas yra jos dvasinių galių atsparumas. Mūsų sukrutai turtai gali būti išdraskyti ir mūsų puikias rezidencijas gali kiti paveldėti, bet mūsų kultūrinės vertybės paveldės tik mūsų tauta.

Mūsų dailės pažinime neišvengiamai dar iškyla ir dabarties susiskaldymo problema. Tai klausimas, koks yra santykis, skirtingumai ir ryšiai tarp to, kas kuriama krašte ir svetur gyvenančių dailininkų kūrybos. Nežinios laikotarpio, kurio gyvename, yra neaišku, koks pavojaus ir kaip greit graso Lietuvoje esantiems menininkams būti suiveliuoties totalinio režimo kevale. Atvertus kitą medalio pusę, kartais gali atrodyti, kad svetur gyvenančių dailininkų į avantgardinius laukus besiveržiantis menas jau netenka tautinio charakterio.

Kiekvienos parodos proga galima kalbėti apie meną, galima ir nekalbėti. Aš tik noriu tarti, kad lietuvių dailė išvijoje, nors ir neturi nuoseklią besivystančios raidos, bet jos lygis su molatiniais bangavimais nenormaliose ir kontroversinėse sąlygose liudija jos gyvybingumą.

Yra problema tad nusakyti, kas dar riša skirtingoje aplinkoje gyvenančius vieno kraujo brolius.

Ta proga galima dar prisiminti, kada patriarchalinė lietuvių inteligentija, susieta su savo tautos kamieniu caro priespaudos aplinkybėse, siejojo viso-

Viktoras Vizgirda

Autoportretas

mis mūsų tautos kultūros apraiškomis. Likimas vėl mums lemia tolygias pareigas.

Aš esu laimingas, kad po dešimties metų vėl turiu progos surengti savo darbų parodą Chicagoje, vėl susitikti savo senus draugus dailininkus, pabendrau-

ti su jumis, kurie atėjote pasižiūrėti mano darbų.

Aš dėkoju Lietuvių dailės institutui ir jo pirmininkui dailininkui Valeškai ir visiems, kurie savo pagalba padėjo man rengiant šią parodą. Ačiū visiems atsilankiusiems.

Kodėl dar ir kita opera?

Solistas A. Grigas apie naują operinį kolektyvą ir "La Bohemos" pastatymą Chicagoje

Šių metų mūsų muzikiniam gyvenime beveik netikėtai ir neilgiai, atrodo, įvyks staigmena: Chicagoje susiorganizavo naujas (šalia seniau gyvuojančio) operos kolektyvas. Ir štai, jau esame kone jo pastatymų (Puccini "La Boheme") išvakarėse. Spektakliai bus vasario 3, 4 ir 11 d. Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje. Visai suprantama, jog tokia operinė naujiena yra šios dienos mūsų kultūrinio gyvenimo savotiška aktualija, apie kurią dabar įvairių kalbų ir komentarų netrūksta. Ypač pačioje Chicagoje galima sutikti entuziastingų naujos mūsų operos šalininkų, netrūksta ir skeptikų naujagimio kolektyvo adresu, girdėti net ir labai priešingų šiam užmojų balsų.

— Turim Chicagoje Lietuvių operą, "Pirmyn" chorą, "Dainavą". Ar šis naujasis vienetas nesiskaldys jėgų?

— Negaliu suprasti, koks čia gali būti skaldymas. Kai dar mūsų Amerikoje nebuvo, "Pirmyn" choras puikiai veikė ir garsino lietuvių muziką ir vardą. Atvykus Amerikon ir čia įsikūrus "Dainavai", "Pirmyn" choras irgi nesuskldio. Gimus Chicagoje Lietuvių operai, nei "Pirmyn" choras, nei "Dainava" taip pat nesilikvidavo, bet išaugo į dar stipresnius vienetus. "Dai-

nava" tik neseniai pastatė "Si-dabrinės dienos" operetę, o štai, "Pirmyn" choras ruošiasi "Cigonų barono" pastatymui. Chicagoje Lietuvių opera vėl stato "Carmen" operą. Kaip matom, dėl to nesuskldio nei "Pirmyn" choras, kuris pradžioje čia buvo vienas, nei suskils ir kiti vienetai, dar vienas naujam prisidėjus. Galvoju priešingai: manau, kad dar labiau sustiprėsime, skatinami viens kitą daugiau dirbti. Galutiniui laimėtoju taps pati mūsų visuomenė, kuri taip gražiai iki šiol rėmė ir remia visas lietuvių muzikines pastangas išvijoje.

— Kaip buvo atrinktas operos sąstatas?

— Organizavom šį vienetą, norėdami išvesti nors vieną jauną dainininką scenon. Be prieauglio jokia organizacija negali

— Kodėl "La Boheme", o ne kita opera?

— Lietuvių tarpe Amerikoje ji dar nebuvo pastatyta. Yra, be abejo, ir lengvesnių operų, kurias galėjome pasirinkti. Tačiau nenorėjom kartoti to, kas jau anksčiau buvo kitų padaryta, "La Boheme" yra viena iš stipriausių, jei ne stipriausia, Puccini operų. Ji reikalauja preciziško išpildymo tiek ritme, tiek intonacijoj. Čia apskaičiavome komedijos ir tragedijos elementus, o melodijų grožis ilgai nedingsta iš klausos. Opera sukausi apie jaunų studentų dienas ir jų įvairius pergyvenimus. Gal dėl to ir todėl ir pasirinkom šią operą.

— Kuo skirsis šis spektaklis iš kitų ir kodėl lietuviai turėtų būti jį suinteresuoti?

— Didelio skirtumo tarp šio ir kitų lietuvių pastatymų nematau. Tačiau viena naujienų bus ta, kad choras yra sudary-

"La Boheme" repetitijos metu Lyric operoje, Chicagoje. Kairėje (užpakalyje) P. Gudas, prie pianino Joana Bruno (Mimi) ir A. Grigas. Akompanuoja I. Beard.

nizuoti savo chorą, neličiant nei vieno kito vieneto choristo. O norint išlaikyti aukštą meninį lygį, vėl žvilgenis kryo į Lyric operą. Manau, kad lietuviai nei nesvajuoja, kad tenai šiuo reikalu bus toks didelis susidomėjimas. Kai kurie choristai siūlėsi ir kitaip visu kuo padėti. Vienas iš jų, jau aštuoneri metai dirbęs Lyricoje, pranešė, jog grįš net iš tolimo Guamo dalyvauti Bohemos spektakliuose.

Daug yra lietuviškai nekanančių dainininkų "Vyčių" ir "Pirmyn" choruose. Ar jie dainavimo atveju yra mažesni lietuviai už lietuviškai kalbančiuosius? Galvoju priešingai. Jie turi pašvesti net kur kas daugiau pastangų, išmokstant lietuvišką tekstą. Jie net daugiau už kitus propaguoja lietuvių vardą svetimauciu tarpe. Šie žmonės, įtraukti į operos ruošą, ypač emė domėtis visa lietuvių kultūra.

— Ar tai bus vienkartinis toks jūsų užsimojimas?

— Tikrai ne! Nežiūrint pirmojo pastatymo rezultaty, teigiamų ar neigiamų, čia nesustosim. Vienkartinis pasirodymas prietarautų mūsų pagrindiniam tikslui — išvesti naujas jėgas scenon. Kiekvienas jaunas dainininkas savaip apvaikuoja savo sunkų darbą pasirodymu scenoje. Atimti jam tą progą būtų didelis smūgis. Niekad nepamiršiu ir ilgai būsiu dėkingas Chicagoje Lietuvių operai ir maestro Kučiūnui už suteiktą man progą ir didelį pasitikėjimą, pasirodant šios operos pastatymuose. Jaunam dainininkui tai yra didžiausias paskatinimas dar intensyviau dirbti, siekiant geresnių rezultatų. Apie tolimesnius planus pranešime, pasibaigus Bohemos spektakliams. Šiuo metu tik pažymėtina, kad nebus bazuojamasi vien tik operų pastatymais.

— O kaip su finansais?

— Jie yra operos pastatymo pagrindas. Nuo finansų dažnai priklauso ir meninis pastatymo lygis. Turint pakankamai kapitalo, galima planuoti liuksusines dekoracijas, sudėtingesnę apšvietimą, didesnį skaičių orkestrinių repetitijų ir daug kitų pagerinimų. Mūsų pastatymą finansiniai remia Amerikos lietuvis Edmund Mitchel (Miciulis). Būdamas didelis meno ir muzikos mėgėjas ir tvirtai įsitikinęs, kad be prieauglio nieko amžino nėra, jis ir skatino mus ilgiau nelaukti, bet pradėti veiklą. Pastebėtina, kad jo dosni lietuviška širdis, nors ir plakdama už keleto tūkstančių mylių, labai rūpinasi tolimesne jaunų lietuvių dainininkų ateitimi. Ed. Mitchel, po daugelio metų Chicagoje, įsigijo restoraną biznį Hava juose ir ten pastoviai apsigyveno. Noriu neaprašyti, kad mūsų gyvasis jaunimas taipgi atėjo mums į pagalbą. Dirbame su labai ribotu biudžetu, kur tik įmanoma, ne-

nuskriaudžiant meninio lygio, išlaidas mažinam.

— Kodėl nesiribojate tik daugiau mėgėjiškom pajėgom?

— Mokomės iš tų, kurie daugiau žino, siekdami aukštesnio lygio. Kai įmanoma, reikia bandyti sutelkti geriausią sąlygą, tada ir mėgėjams yra lengviau išaugti į profesionalus.

— Ar žinote ir daugiau jaunų lietuvių dainininkų, kurie, Jūsų nuomone, domėtųsi operos scena?

— Šiandieną tiek Amerikoje, tiek Kanadoje yra visa eilė be-

augančių stiprių ir artimoje ateityje daug žadančių jaunų balsinių jėgų. Be dainininkų, dar pažįstu ir jauną lietuvių, bebaigiantį kompozicijos ir dirigavimo klases. Taigi, atrodo, operos ateitis graži, jeigu tik sugebėsime šiam atžalynui duoti sąlygas savo meną viešumoje parodyti. Kaip malonu buvo stebėti jaunąsias jėgas, besiruošiančias vėliau išpildant pereinamojo Jaunimo kongreso talentų vakaro programą.

— Gal turite planų, kaip šį jaunimą paskatinti, konkrečiai įvesti scenon.

(Nukelta į 7 pusl.)

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Of. tel. HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet, antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PE 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN — EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 8-0001

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akčių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofsio tel. PR 8-2220
Namy — rezid. — Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKS A
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 5 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7273
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 652-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4156
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Iškylus trečiadienius. Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-3 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.

Ofsio telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 339-2919

DR. NINA KRAUCEL KRAUCELIONAITĖ
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, nentalliepus skambinti 471-0226. Valandos pagal susitarimą.

Ofsio HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 9 val. popiet. iki 7 val. vak. Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalbą lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 925-7097
Valandos tik pagal susitarimą Trečiadienius uždaryta

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antrad. nuo 1 - 4 popiet ir ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
Ofsio tel. 770-2880; rez. 448-5547

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofsio tel. RELIANCE 6-0617
Rez. GYTOVILN 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofsias 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktad. 10-12 ryto 2-8 val. vak. šeštad. 1 iki 4 v. vak. Treč. ir antrad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3090.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofsias ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PITOPEKT 8-1233.
Ofsio val. Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 6-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS (VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val. pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penktad. ir šeštad. 3-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofsio tel. 767-2141. Namų 636-4860.
Val. pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8. penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą

PLATINKITE "DRAUGĄ"

Pasinandokite Draugą "Classified" skyriumi.

Remkite dien. "Draugą".

Dailininkas žaliomis akimis

Išpūdžiai iš Viktoro Vizgirdos parodos Chicagoje

KAZYS BRADŪNAS

Pirmą kartą peržengus naujų Čiurlionio galerijos patalpų slenkstį ir pirmu žvilgsniu perbėgus patogia ir erdviai naujutėlėse sienose iškabintus Viktoro Vizgirdos paveikslus, tuoj pasijutau, lyg būčiau ne šešių milijonų didmiestyje Chicagoj, lyg būtu kaip ir nebuvę tu kelių dešimtmečių svetimosi žemės — aš vėl vaikščiojau taip gerai pažįstamoje Užnemunės pamiškių žaumoje ir gimtosios sodybos medžių pavėsyje. Tik pirmoji mintis buvo visai ne apie dailininką Vizgirdą, o apie tą Henriko Radausko "Vasaros nakties sapno" piovėją:

Aš matau, kaip ihsis piovėjas:
Žydros akys žalioj žolėj,
Ir girdžiu, kaip vasaros vėjas
Švilpiniuoja jo skrybėlėj.

Paskui tas vasaros vėjas ir ta piovėjo skrybėlė, tos jo akys, paslėgtos žalioj žolėj, man nuolat ir nuolat vaidenosi, musorgski-niu parodos žingsniu einant nuo

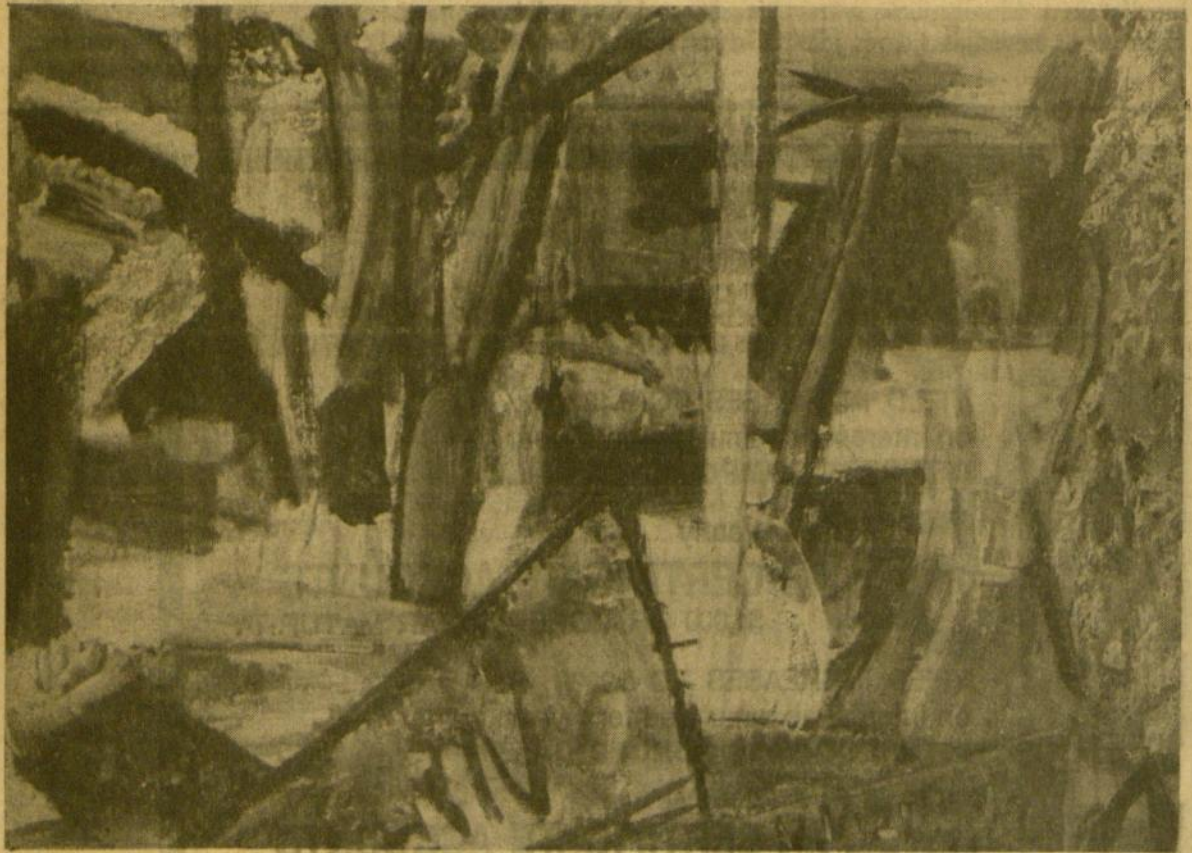
paveikslų prie paveikslų. O dabar, uždėjęs šiemis išpūdžiams antraštę, net krūptelėjau: juk aš net neprisimenu, kokios spalvos iš tikrųjų yra Viktoro Vizgirdos akys. Tačiau parodos paveikslai man liudija, kad jos turi būti žalios. Jei ir ne sava spalva, tai vis tiek kupinos tos Višakio Rūdos girių žalumos, kurios jis negalėjo (ir gerai, kad negalėjo!) atsikratyti visą gyvenimą.

Esu tikras, kad kiekvienam dailininkui, rašytojui, poetui, muzikui jo kūdikystės, vaikystės ir jaunystės išpūdžiai ir aplinka yra ir turi būti autentiškiausias visos jo kūrybos pagrindas. Ir jeigu tik menininkas tų savo pagrindų ima ieškoti kitur, paklysta. Ar šiaandien žinotų pasaulis tokį Chagalį, jeigu jis visą gyvenimą nebūtų tapęs savo skurdžios vaikystės ir skurdaus žydelio aplinkos Vitebske. Ar Čiurlionis būtų Čiurlionis, jeigu jo kūryboje neskambėtų džiūkiška "Bėkit bareliai" melodija ir nesistiebtų nu-

skendusio legendarinio miesto Raigardo bokštai iš vaikystės dienų Druskininkuose.

O Vizgirdos parodoja aš tiesiog einu per tą aplinkinėmis giriomis išsiliejusią jo augintinės—Višakio Rūdos žalumą. Šioje miškų glūdimoj dailininko jaunystėje ir tebuvo tik dvi spalvos: žemai ir aplinkui — žalia, o viršuje — mėlyna. Šie du spalviniai elementai ir liko Vizgirdai lyg jo talento, jo kūrybos, jo paties dvasios visų atpažįstama vizitinė kortelė.

Tiesa, savo paveiksluose Vizgirda pigiai neapgauinėja žiūrovo, nepripašo tarpmiškės gubų, prie tvorų nepristato be skaičiaus kryžių ir koplytėlių, neišpuošia stogų Nidos kraigų žirgeliais, nes jam ne tiek svarbu realūs objektas, o viso tapybinio užmojo dvasia, jo vidinė mistika, neišgalvota, neišskaityta, o išgyventa visa siela, kada kitokio pasaulio ir nebuvo, tik sodybos medžiai ir

Viktoras Vizgirda

Geltona iškaba

Danguolė Sadūnaite

SNINGANT

1.
Tu barstai sėklas —
 žemėn —
baltus trupinius
 paukščiams.

2.
Ir aš klausausi,
kaip iš kiekvieno
 iš jų —
išaugs daina.

Lėtas skambėsys.

KELIŲNĖ / MATULAIČIŲ
NAMUS

1.
Sėkmadienio popietis.

Tyla išvyniota laukuose —

Žingsniai supančioti sniegu:
(kaip balta žirgų vilna.)

2.
Ryšuliai rankose:
keptuvė Sakalauskai —
Obuoliai ir knygos.

Laikraščiai: "Better Homes" ir "The Marian".
: : : : :

3.
Grįžtant, skubam per laukus:
 dvi moterys,
 dvi mažos kregždės — —
Vėjas, ir žvaigždės sujauktos dangaus apkasuose.

Žiemos ramybė

Nuotr. Algirdo Grigaičio

Ir tu sakai man: Mielą Sesele Gertrūda —
"Tos žvaigždės, tai didelės sėklos pavasario sėjai:
Lietuvoj, Lietuvoj..."

4.
Ir taip bėginant per laukus pagal mišką —
Naktis užkrinta mums ant pečių,
kaip minkšta skara:

Ir jeigu nereikėtų ruošti vakarienės,
rėdos, eitumėm ir eitumėm per mišką, per laukus,
kol pagaliau sutiktumėm rytą:
tą linksmą, švilpaujančią amatininką —
Ir paryčiai, šviesa dideliais klodais lūptų
prie batų...

žaliuojanti giria, apgaubta mėlyno dangaus.

Šiaandien Vizgirda, be abejo, tapo kurį nors Bostono apylinkių ar aplamai Naujosios Anglijos peizažą ar čionykščio bažnytkaimio gatvę. Tačiau visas jo spalvinis sprendimas, net ir tam tikrų objektų (medžių guoto ar pastatų) pasirinkimas yra atsineštinis iš Višakio Rūdos pavėsingų vidudienių ar jau vakarėjančios kiemo melsvumos.

Vizgirda nėra kokio nors leng-

vo paviršiaus dailininkas, bet jis nėra ir nuo daiktų atitrūkęs abstraktus mąstytojas, nėra kokio nors pasakiška ir čiurlioniška prasme surrealistas. Jis gilus, bet nuo realybės nepabėgęs, kaip ir daugelis Sūduvos krašto meno žmonių, kaip ir pats Donelaitis. Neįsivaizduoju, kad Vizgirdos monumentalios, sunkios žalia ir mėlyna kompozicijos, savyje labai uždaros ir be tolumų perspektyvos, būtų galėję gimi Džukijos ar Zarasų krašto dailininko drobėje. Lygi, žalia ir mėlyna,

gūdi, bet realiai daiktiska, giliai įsiremusi į žemę ir į dangų, monumental ir nepajudinama suduvio dvasia Vizgirdos drobėse prasimuša visur, nors jis tapytu Trakų pili, Vermonto vasaros medžius ar monumentalų, tiesiog skulptūrinį poeto Leonardo Andriekaus portretą.

Ir jeigu jau galime kalbėti apie mūsų tapybos lietuviškąją mokyklą, tai Vizgirdos tapybos atvejis yra vienas iš tų, kuriuo dra-

siai galime remtis. Žinoma, jis nėra atitrūkęs, kaip koks vienišasis, nuo savo amžiaus Europos meno srovių. Tik jis, pasisavinęs savo laiko vakarietiškoji tradiciją, įstengė jai atnešti daug to, kas randama tik mūsų liaudies meno nuotaikoje, šiaurietiskame ir vėsiame giminės peizaže, kurio žalumai dailininko akyse lig šiol neišbluko. Todėl jis man vis tiek tebėra dailininkas žaliomis akimis.

Sąskaita

R. Spalis

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

— Ne visi lordai atidaro savo rūmus visuomenei ir ne visi tai daro dėl pinigų. Kai kurie rūmai turi vertingų dalykų, kuriuos privalo pamatyti ir kiti, — švelniai papriestaro administratorius.

— A, ha, ha, — nusijuokė svečias, — kur jau bilietai pardavinėjami ir pinigai renkami, ten jau ne labdarybė, bet biznis. Pasibaigę aristokratų, aukštų valdininkų laikai. Pinigas liko karalius ir viešpats.

— Nesiskubinkit su išvadomis, mielas kapitone, kur buvęs kapitonas bus pakviestas, ten plumberiui gali būti uždaros durys, o jei jis ir teis deka savo pinigų, tai nesijaus savoje kompanijoje. Štai jūsų sūnus galės trunkytis su savo "jaguaru", galės stebinti žiopių, bet geresnės durys jam neatsidarys. Ak, kapitone, nemokat pasinaudoti pinigais. Aš savo sūnaus nelaikysčiau valdžios mokykloje ir dar B klasėje. Aš jį nusiųsčiau bent metams į tokią, kurios vardas pagarba kelia.

— Jis ne snobas, jam mokslas nerūpi.

— Nemanykit, kad privačiose mokyklose, visi, vadovėliais apsikrovo, profesoriais pasidaro. Kiti išmoka tik joti, kroatų žaisti ir elgtis, bet kokios plačios pažintys!

Prisiminimų veikiamas, pagyvėjęs šeimininkas atidarė albumą, pradėjo rodyti savo buvusios mokyklos fotografijas. Kiek ten garsų žmonių! O ir tie spalvoti — vienas karaliukas iš Afrikos, kitas maharadžos sūnus, trečias irgi milijoninių hektarų savininkas. O dar mokyklos baltai, kokios mergaitės ten ateidavusios! Rinktinės. Vienas, nusigyvenusio tėvo sūnus, vedęs bankininko dukrą. Visai pasitaikydavo. Buvę kartu mokykloje, vėliau ir gyvenime remia vienas kitą.

— Ak, kapitone, nemoki pasinaudoti savo pinigais, ak nemoki, — užbaigė su šypsniu, uždarydamas albumą.

Kuo ilgiau klausėsi, tuo labiau naukėsi svečio veidas, pagaliau jis neištvėrė.

— Mano sūnus praktiškas. Jis rankų žmogus, kaip ir aš. Niekai jam nelenda į galvą.

Aš turiu kelis darbininkus, jis turės jų trisdešimt.

— Jūsų tiesa, — staiga pritarė šeimininkas, — kas gi atsitiktų su mūsų civilizacija, jei mes neturėtume gerų, darbščių amatininkų. Viski, kapitone?

Kalbą nukrypo kitur. NAGRINĖJO naują potvarkį, kurį išleido vyriausybė, suteikdama finansinę paramą tiems, kurie ryžtusi modernizuoti senus pastatus.

Tačiau ši kartą plumberis rodėsi nesavas. Aiškindamas potvarkį, prieštaraavo patys sau ir suerzintą pagaliau pakilo namo. Išeidamas nepadulkinio šeimininko pečių, kas rodė jį esant blogos nuotaikos.

Neatsigavo jis ir po dviejų dienų, kai vėl pasirodė. Jei anksčiau jis kalbą pradėdavo ir baigėdavo, tai dabar jį nesrovėno lyg iš didelio kubo. Ji nutrūkdavo, pakibdavo pusiau žodyje, ir kartą, lyg nežinodamas ko stvertis, vėl grįžo, susidomėjęs šeimininko buvusią mokyklą. Ši kartą jis pataikė į gerą dirvą. Administratoriaus burna atsidarė lyg Sezamo vartai.

Klausęs bent valandą, plumberis pertraukė.

— Gerai jie mokėsi?

— Kai kurie, Sakiau jau. Kai kurie teis-

moko tik jodinėti ir žaisti kroatų.

— Tur būt, kaimyne, ir savo vietą gavai deka tos mokyklos, — šelmiškai šypsodamas,

mirktelėjo svečias.

Administratorius šaltai žvilgtelėjo į jį ir pasuko kalbą kitur, lyg negirdėjęs klausimo.

Pakilęs jau namo, plumberis paklausė.

— Toje jūsų mokykloje dabar reikia daug mokėti?

— Sunku man pasakyti, bet, tikiu, apie 1000 svarų. Jei imtų pigiau, atsirastų ir nepageidaujamo elemento.

Po kiek laiko vėl įslinko kaimynas, pranešdamas gerą naujieną. Jis pačiupęs kelis gerus užsakymus, buvęs priverstas pasamdyti dar porą darbininkų. Santūriai pasveikintas, staiga kryptelėjo į šeimininką.

— Žinot, pasinaudosiu jūsų patarimu.

— Mano patarimu? Ką aš jums patariau?

— pastatė akis administratorius.

— Nusijusti mano sūnų į jūsų buvusią mokyklą.

— Aš negalvočiau apie mano. Daug yra gerų privačių mokyklų.

— O kodėl ne į jūsų?

Šeimininkas matomai sumišo.

— Ten gan brangiai.

— Nesirūpinkit mano kišene. Pagalvočiau, pasitariau su sūnumi, jis nieko prieš. Mėgsta bastytis. Žinoma, reikia rašyti prašymą, kas daugiati padėtų?

Administratoriaus surūgęs veidas nerodė didelio pritarimo, tačiau nenoromis murtelėjo.

Paprastai reiktų pridėti bent porą žymėsių pavardžių, kurios, reikalui esant, galėtų paliudyti apie jus.

— Burmistą įrašysiu ir jus.

— Tik ne mane. Aš išėjęs į pensiją.

— Na, na, kaimyne, jūs, kaip buvęs mokinys, svarbesnis ir už burmistą. Vieną kartą

jūs man, kitą kartą aš jums. Pasivaikšinsime dar pirmos rūšies viešbutyje. Gerą idėją išsišot man galvon, aš būčiau nepagalvojęs apie tai, atvesiu savo sūnų, šaunus bernas.

— — —
Ši kartą atėjo eilė administratoriui nustebinti žmoną. Vakarieniės metu jis pašnabzdėjo jai.

— Brangioji, Su.Su..u.ske nutarė nusistoti savo sūnų į mano buvusią mokyklą.

Žmona vos neišmetė puoduką kavos už rankų.

— Nel!

Kiekvienas turi teisę paduoti prašymą.

Mūsų burmistras ji rekomenduos ir, tur būt, jis įrašys mane.

— Džordž, — kaip tau negėda! Po to aplėšimo, tu dar jam padedi! Jis niekšas vertelga, o tu garbingas žmogus, džentelmenas, maišaisi su tokiu! — Išraudusi moteris buvo arti ašarų.

— Jei jis kapitonas, kovojes už mūsų žemę — minkštai, taiklingai ramino.

— Aš tam netikiu. O tu?

— Jis sakosi toks esąs.

— Tu, garbingu žmogum būdamas, nedrįsti įtarti, nedrįsti abejoti. Bet tu neturi būti naivus, tu maišaisi dabar su žmonėmis, kurie nėra lygūs tau.

Vyras kukliai tylėjo. Jam patikdavo žmonos nuomonė apie jį.

— — —

Po kiek laiko iš savo buvusios mokyklos

(Nukelta į 4 pusl.)

Dar vienas žvilgsnis į J. Gliaudos „Brėkšmės našta“

ANATOLIJUS KAIRYS

Paskutinis J. Gliaudos kūrinys—romanas „Brėkšmės našta“ (Lietuviškos knygos klubas, 1972) yra trijų brolių — Kirlių — istorija. Petras Kirlys, bankrutuojąs namų savininkas, Adomas Kirlys — milijonierius, akcijų bei šerų vertelga, ir prof. Grigas Kirlys, iš sovietinės Lietuvos atsijęs mokslininkas — propagandistas. Ju gyvenimus peržvelgdamas vienintėlio susitikimo proga, autorius įveda visą eilę pagalbinių charakterių, ryškių ir savaimingų, kurie padeda narplioti gana painią romano intriga.

Tiek pagrindiniai, tiek šalutiniai veikėjai gerai charakterizuoti, įtikina, psichologiškai ir gyvenimiškai tikri. Gliauda ypač pažįsta jaunimą, įžvalgiai sprendžia jo dvasinius lūžius. Būtų atskiros studijos uždavinys analizuoti kiekvieną charakterį išieivijos realios patirties šviesoje ar lyginti jo klaidos amplitudę su pasilikusiais tėvynėje ar ten išaugusiais. Šiuo straipsniu noriu pažvelgti tik į vieną šio romano personažą — Grigą Kirlių, svečią iš Lietuvos, ir jo būdingąsias savybes palyginti su išieivijos savybėmis autoriaus užsibrėžtame plane.

J. Gliaudai užtikrintai pavyko sukurti lietuvių mokslininko, išaugusio tarybinėje Lietuvoje, tipą. Eruditas, mandagus, gerai išsilauklęs ir įdomiai problematiskas, puikiai išstudijavęs šio krašto gyvenimo sąlygas, prof. Grigas Kirlys, nelyginant gerai išdresiruotas lenktynių žirgas, lengvai ima visas kliūtis, kasdien įgydamas daugiau pagarbos, simpatijų bei įvertinimo išieivijos masėje, ypač jaunime. Būdamas vyresnio amžiaus, savo intelektu jis dar įstengia patraukti ne vieną 25–30 metų už save jaunesnę širdį, o Laumėi, 17 me-

tu mergaitei, tenka net su savo motina konkuruoti... Skaitytojas visiškai nesistebi — prof. Kirlys yra jaunimo idealas: kitaip kalba, kitaip elgiasi, kitas mintis dėsto, lyg iš mėnulio atvykęs, neįprastu santūrumu ir autoritetu, visa galva pralenkia amerikiečius profesorius ir t. t. Jis randa skirtingų atsakymų kiekvienam klausėjui, dviprasmiškų palyginių, šaltumo ir orumo, jaunimą tiesiog sužavi, ir todėl kiekvienas jo asmenyje ieško kažkokio užtėrto, ramintojo, apsėdę jį ratu, nelyginant apaštalai Kristų... „Ant Kirlio šukuosenos gulėjo lubų lempos šviesa ir tai atrodė aureolė. Tai buvo tamsus švytėjimas, kuris teikė jam taurumą, tartum aukštino jį ūgiu ir intelektu. Visą laiką jį supo pakaitomis jaunimas“ (170 p.).

Po trumpos viešnagės, svečiamosi keliuose šeimose ar keliuose jaunimo rateliuose, vis slapta, telefonu sušauktuose, prof. Kirlys tampa kone dievaičiu. Jo visi ieško, skambina, klausinėja, kviečia pas save, nepasidalija, paslaugas ir patarnavimus siūlo, gerbia kaip ne vieną iš savųjų, trokšta pasikeisti vienu kitu sakiniu nors telefonu, o susitike — atsistoti arčiau... — Petras Kirlys, — šnabždėjo Jurėnienė, — jūs esate mūsų kolonijos pažiba. Turėti jus mums didžiausia šventė. Visi tiesiog netenka galvų susitikę su jumis; juk mes taip ištroškome šviežio oro, naujų idėjų, naujų žmonių. Mes dūstame, vis susitikdami savo tarpe. Mūsų scena, mūsų intelektualai, mūsų pasikalbėjimai, — viskas monotoniška, monotoniška, monotoniška...“ (211 p.).

Iš kitos pusės, išieivija pristatoma kaip naivi, pasimetusi visuomenėje, susirūpinusi smulkiaja dolerine akrobatika, a la Gogolio „mirusios dūšios“, teskaičiuoja-

mos prarastam turtui padidinti: vienas brolis bankrutuoja ir tiesiog patalogiškai bijo susitikti, kad nereikėtų atverti sunkios materialinės savo būklės, kurioj jis kaip tik šiuo metų pateko (kada buvo turto gana?); antras, milijonierius, jau arti mirties, praleidęs gyvenimą be tikslo ir prasmės, nežino nė kam savo milijonus palikti, ir implikuojama, kad viskas liks Glendai, jo asmeniškai sekretorei, dažnai ateinančiai į jo butą padaryti skanios kavos... Augė Acėnienė tesirūpina savo veido ir liemens grožiu, jos dukterė Laumė blaškosi tarp vyro ir vienuolyno dilemų... Jurėnai, Laskauskai, Sabaliai ir kiti „geros valios vyrai“ (161 p.) rodo svečiui iš Lietuvos savo namus, baldus, vežioja po geriausius klubus, krauna ant stalo skaniausius valgius bei gėrimus, o moteris demonstruoja neeilines šukuosenas, brangaus sukrimo suknius, kvėpalus... Kada prof. Kirlys rodė protą ir intelektą, išieiviai tik valgė, gėrė, šoko, baliavojo... ir mokė svečią kaip reiklia valgyti „vyne išmirkytą viščiuką“ (239 p.).

Idėjinėms spekuliacijoms dirva nepaprastai derlinga. Prof. Kirlys jau išvykdamas buvo savo viršinių painformuotas ir žinojo, kad jam skambins ir prisistatys „geros valios vyrai“ ir jį globos, nuveždami pas atitinkamus žmones. Todėl dialektikos specialistui didelių pastangų nė nereikia. Kyla klausimas, kodėl autorius nesusėdė Kirlio su „blogos valios vyrais“, kurių tarpe mes turime nemažesnio kalibro mokslininkų kaip ir pats prof. Kirlys? Susitikimas būtų buvęs dramatiškas ir nelengvas, bet tada gal būtų paaiškėjusi tikroji Kirlio misija, kurią jis ir klausiamas neatsakė. Argi autorius tiki, kad prof. Kirlys atvyko Harwardo apšviesti?

Viktoras Vizgirda

Preludus, 1969

Išieiviai, praradę savo gimtąjį kraštą, atvirais glėbiais svečią priima ne jo mokslinių išvedžiojimų sužavėti, bet greičiau nos talgijos kankinami, pasiilgę žmogaus iš tėvynės, iš tos išsvajotos šalies, iš jaunystės krašto. Ir taip sudaroma skaudžiai ironiška atmosfera: apmokėtas propagandistas iš vienos pusės ir tėvynės meile sergantis išieivija iš kitos

duoda neįtikėtinus rezultatus — Augė, praetis prisiminimų veikiama, leidžiasi užvežama į motelį... (Svečią juk reikia viskuo aprūpinti). Prof. Kirliui, kaip ir bet kuriam kitam sovietijoje išaugusiam mokslininkui, smegenyse dažnai skamba laisvės muzika. Bet kas yra laisvė? Realybė ar iliuzija? Savo filosofiniuose svarstymuose jis nevengia laisvės ide-

alo, tik jį supranta visiškai kitaip, kuo jis jaunimą ir sužavi. Į klausimą ar yra Lietuvoje laisvė, jis atsako sofistiškai: „Aš esu Amerikoje ir jūsų tarpe“ (173 p.), vadinasi yra. Idealistams visas pasaulis vergija. Laisvę reikia susidaryti iš visko ir nieko, susikurti, išnaudoti ir išaugti. Svarbiausia — laisvę reikia suprasti. „Grigas vadino išieiviskus rašto

kraičius beperspektyvine kova su malūnais, baltąja ir išblukusia idėja, užsiangažavimu išvaduoti iliuzorinę tėvynę, žiovulį kėliančiomis ir beperspektyvinių šūkių deklaracijomis, ideologinių eunučių svajonėmis apie smulkiaburžuazines orgijas ant Mamonos šventyklos gazonų...“ (161 p.). Jis, aišku, žino, kam ir kodėl jis čia atsiųstas. Kada sutiktieji, vedami gražiausio ir tyčiausio tėvynės meilės jausmo, jam atsiveria su dūšia ir kūnu, atidaro slapčiausias savo sielos kerteles, Grigui to daryti nereikia: jis tik šypsosi, užjaucia, senas frazes apvelka naujais rūbais, forma ir stiliumi ir pasiteisinimui pabrėžia, kad esąs komunistų partijos narys, per daug iš jo nereikalaukite, už ką jam ilgai susirinkusieji ploja — „ovacijos buvo smarkios ir nuoširdžios.“ (172 p.). Tokiam tikslui jis čia ir siųstas. Jis yra didelis ir svarbus, o išieiviai — maži ir nereikšmingi. Šias psichologines sąlygas Grigas išnaudoja be skrupulo — jaunimas jį ilgai prisimins, o tuo pačiu ir komunistinę santvarką, davusią „tokį malonų žmogų“ (180 p.).

Sukurdamas idealų mokslininką — propagandistą, Gliauda padarė netiesioginį ir gal nesąmoningą pasitarnavimą komunistinei propagandai (pavyzdys patraukia). Reikia pripažinti, kad tokių Kirlių realybėje yra daugiau, negu mes norėtume tikėti. Iš Lietuvos atvykusius mokslininkus ar kultūrininkus kai kurie žmonės ar kolektyvai gaudyte gauda, bendrauja, teikia daug neužtarnautos garbės vien dėl to, (Nukelta į 5 pusl.)

Sąskaita

(Atkelta iš 3 pusl.)

Jis gavo laišką ir 30-ties klausimų anketa. Buvo prašomas suteikti žinių apie padavusį prašymą dėl sūnaus. Kartu buvo patikrintas, kad jo atsakymų turinys bus griežtai saugomas.

Administratorius profesijos eilutėje įrašė — plumber; kiek laiko pažįstas — įrašė penkis mėnesius, jei tarnavęs kariuomenėje, laipsnis — įrašė kapitonas, bet skliausteliuose įdėjo klausuką. Palikęs 27 neatsakytus klausimus, pastaboms skirtoje vietoje paaiškino, kad jo pavardė prašyme atsidūrusi prieš jo norą, kad minimas asmuo taisykles vamdžius jo rezidencijoje, ir jam pačiam būtų įdomu sužinoti, kas tai per žmogus.

Po to įvykio administratorius net keldavosi anksčiau kaip paprastai ir nekantriai žvelgdavo pro langą, laukdamas laiškanėsio. Kartą, perskaitęs rytinį paštą, jis pasuko pas žmoną. Jo rūsti, nieko gera nežadanti išraiška, nugalėdino moterį. Ji manė, kad vyras gavo kokią naują didelę sąskaitą apmokėti.

— Jei su su. u. u. ske vėl pasibels, sakyk manęs nėra namuose, nors ir prie lango sėdėčiau.

— Kas, kas atsitiko?

— Štai laiškas iš mano buvusios mokyklos. Jis joks kapitonas. Karo metu statęs barakus kariuomenėje, ten ir amato išmokęs.

— O kaip dėl jo sūnaus?

— Nepriimtas. Vietos neturi.

— Aš tavę perspėjau, Džordž. Jis panaudojo tavo vardą, tavę melagių padarė, štai

vaisiai tavo džentelmeniškumo, to reikėjo tikėtis.

— Taip, to reikėjo tikėtis, — pritarė žmonai nusišukdamas, palikdamas laišką ant stalo, nepajėgdamas nusišukti savo susirūstinimo, nusivylimo žmogaus melaginga prigimtimi.

Po valandėlės, laiškų nešina, žmona išbėgo į gatvę...

Sulaukęs vasaros, kaip paprastai, buvęs administratorius su visais savaisiais išvyko atostogauti. Atostogos buvo poilsingos, malonios, sutiko visą eilę savo senų draugų ir geriausių nuotaikos pargrįžo namo, kur laukė krūva laiškų.

Pagal tradiciją, palikęs likusiems tvarkytis, administratorius patogiai išsitiesė fotelyje, tiesdamas ranką į pirmą laišką, kai iš viršaus suspiegė žmonos balsas.

— Džordž!

Suskambėjusi melodija balse pakėlė vyrą lyg būtų sėdėjęs ant raketos. Nepasijuto atsidūręs miegamajame, kur visa šeima, panarėjusi galvas į plumberio kiemą, rodėsi suakmenėjusi.

Administratorius kyštelėjo savo galva pro langą ir suvirpo jam pakinkliai. Nebebuvo jau ten sunkvežimio, vamzdžių, vamzdelių, bet ilgos vėtrinės spalvingų medžiagų, tarp kurių lakstė, rėkavo bent dvylika tamsiaodžių pakistaniečių vaikų. Keli jų sėdėjo ant tvoros ir, nukėlę kojas į administratoriaus sodą, smalsiai dairėsi į jo langus.

— Čia jų keliuos šeimos, — suaimanavo žmona, užklimusi nuo pirmų pastangų.

— Šunsnukis su. su. u. u. ske, — šunsnukis, — lepetavo vyras lyg užhipnotizuotas, nepajėgdamas atitraukti akių nuo vaizdo apačioje.

(Pabaiga.)

are you
earning
enough
interest
on your
savings

CHOOSE FROM

6% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$5,000 OR MORE—2 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 6.18%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5³⁰/₄% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.92%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5¹/₄% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—3 MONTHS TO
LESS THAN 1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.39%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5% yearly
PASSBOOK SAVINGS
ADD TO OR WITHDRAW ANYTIME

YIELD INCREASES TO 5.13%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY
PLUS:

- Deposits received by the 10th of the month, earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
- On Passbook Accounts, interest paid to day of withdrawal.

Phone 847-1140

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue at Sacramento / Chicago, Illinois 60632

Po mokslo kauke?

Monsinjas Leonardas C. Gižinskas, T. L. Darbininke (1972 m. Nr. 39-43) paskelbė ilgą straipsnį, pavadintą "Po mokslo kauke". Tame straipsny jis stengiasi įrodyti, kad evoliucijos mokslas, jo dažnai vadinamas darvinizmu, tėra tik kaukė, kuria prisidengę tariamieji mokslininkai varo "ateistinę propagandą". Jis nurodo ir autorius, kurie evoliucijos teoriją vadina "pasaka suaugusiems". Tarp intelektualų esą "evoliucija tiki daugiausia teologų, o mažiau gamtininkų".

Reikia pripažinti, kad lietuvių spaudoj toks straipsnis per pastaruosius dešimtmečius bus, tur būt, pirmas ir vienintelis. Pasirodžius tokiai naujovei, darosi labai įdomu pažiūrėti, ką rašo kiti mūsų. (Ir ne vien mūsų), kad ir netokie pažangūs, autoriai.

Štai *Lietuvių Enciklopedijos* VI t. evoliucijos teoriją pripažįsta ir ją aprašo, kaip ir visos pasaulio enciklopedijos. Joje rašoma: "Šiandien didelė dauguma biologų mano, kad E., kaip istorinis vyksmas, yra pakankamai tvirtai įrodytas" (136).

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos *Suvažiavimo Darbu* V tome dr. V. Litas savo straipsny "Evoliucijos teorija ir krikščioniškoji pasaulėžiūra" rašo: "Evoliucijos teorija yra kosminės apimties. Šita teorija siekia toliau kaip gyvybė. Nuolatinis elementų persiformavimas principu taip pat yra evoliucija. Vandeninio virmimas heliumu arba radioaktyviųjų elementų transformacija rodo evoliucijos dėsnių visuotinumą" (p. 365). Praputę toliau tas pats autorius priduria, kad biologijoje "evoliucijos teorija dabar turi bendrą gamtininkų pripažinimą" (382).

Žvilgtelėkime ir į dar vieną šaltinį, turintį net Katalikų Bažnyčios aprobatą. Amerikiečių *New Catholic Encyclopedia* (1967 m. rašo "Nuo to laiko (evoliucijos) teorija tapo vienu iš esminių modernaus mokslo principų. Ji jau priimama nebe kaip aiškinamoji hipotezė ar net kaip teorija įprastine prasme, bet kaip mokslinis faktas, be kurio žinomoji realybė negali būti suprantama... Kaip žmogaus evoliucijos mokslinis tyrinėjimas rodo, kūno vystymasis iš žemesniųjų gyvių, apimant ir žmogų, yra lygiai gerai įrodytas, kaip ir kiekvieno gyvūlio filogenija. Tuo būdu žmogaus fizinės evoliucijos faktas yra tikras, ir toji evoliucija yra priimta kaip faktas šių dienų fizinių bei kultūrinių antropologų" (Vol. V, 676 ir 683).

Po šitokių katalikiškų šaltinių pasisakymų keistokai skamba monsinjoro Leonardo Gižinsko teigimas, kad evoliucijos šalininkai tėra tik ateizmo propagandininkai. Monsinjas savo nuomonę remia ir gamtos mokslo autoritetais — vienu prancūzu, kuris evoliucijos teoriją vadina "pasaka suaugusiems", ir garsiu anglų biologu evoliucionistu Julian Huxley. Faktiškai cituojamas tik tas vienas Huxley. Citata išversta šitaip: "Evoliucijos teorijos sužlugę; jos nesiderina su faktais. Iš tikrųjų, naujų atradimų šviesoje jų net nedera vadinti mokslinėmis teorijomis, bet tenka į jas žiūrėti tik kaip į spekuliacijas, neturincias jokio realaus pagrindo, arba kaip į senus prietarus, užmaskuotus moderniu drabužiu. Jos atrodė gana natūralios praeityje, kada mes nenusimanėm apie paveldėjimo mechanizmą". Nurodoma, kad toji citata paimta iš Huxley knygos *Evolution in Action*, 1953 metų laidos 40

puslapio. Po šios citatos mons. Gižinskas dar priduria nuo savęs: "Sir Julian Huxley, tarp tautinio masto autoritetas gamtos mokslų srityje, būdamas ateistas, tikrai nebuvo kunigų įtakoj, kada biologijos profesorius bei studentų plačiai skaitomų savo knygų padarė šitą Darvino teoriją negailestingai triuškinantį pareiškimą".

Kiekvienas, kuris apie J. Huxley yra bent kiek girdėjęs, žino, kad jis yra biologas evoliucionistas. Dabar jis čia mums pristatomas kaip didžiausias evoliucijos priešininkas. Kame čia šuo pakastas? Atrodo, kad monsinjoras Gižinskas tos Huxley knygos nėra skaitęs ir kad ji kas nors bus tyčia ar netyčia suklaidinęs. Visų pirma toji citata yra ne 40, o 37 minėtos knygos puslapyje, ir ja Huxley pasisako ne prieš evoliuciją, o prieš klaidingas evoliucijos aiškinimo teorijas — lamarkizmą ir Lysenkos mičiurinizmą. Apie jas Huxley sako: "They are out. Tuo tarpu mons. Gižinskas vietoj šių trijų žodžių citatą pradedą štai kokiais žodžiais: "Evoliucijos teorijos sužlugę (vietoj: lamarkizmas ir mičiurinizmas sužlugę)".

Toliau mons. G. cituoja ir iš Teilhardo de Chardin knygos "Phenomenon of Man" (218 puslapy), kurioje tas evoliucijos skelbėjas sako, jog žmogus gali "patekti į nevirtį, matydamas, kad tiek daug protų, ir tai neeilinių, yra atsiradę nuo evoliucijos idėjos". Mes ir tos citatos tame pusapy neradome. Pasikutinėję iš penkių atkarpų mons. Gižinskas bando Teilhardą pa juokti, atpasakodamas, ką jam traukiny vieną kartą bendrakinėis pasakojęs apie studento pasikalbėjimą su prof. J. Maritainu, kuris Teilhardą pavadinęs mokslo apysakų (science fiction) rašytoju. Ir mons. G. pritaria kad Teilhardo raštai tėra tik science fiction ir daugiau nieko. Tuo tarpu kun. Juozas Prunskis *Drauge* (1972. 10. 14) informuoja apie vieną Fordhamo jėzuito prof. E. H. Cousino suredaguotą ir katalikų leidyklos *Newman Press* New Yorke išleistą knygą (antologiją), pavadintą "Process Theology". Kas toje knygoje kalbama apie Teilhardą, J. Prunskis taip aprašo:

"Šioje antologijoje Chardinui skiriamas labai platus dėmesys, kaip katalikų teologų (Lubac, Wildiers, Mooney), taip ir protestantų (pvz. Crespy, kuris laikomas pirmaujančiu Chardino interpretatoriumi tarp protestantų). Knygos redaktorius atkreipia dėmesį, kad pasaulyje sudaromos diskusijų grupės svarstyti Chardino filosofiją. JAV-se veikianti The American Teilhard de Chardin Association ruošia konferencijas, pasikaitas, studijų grupes, o to pat tipo organizacija brituose leidžia žurnalą "The Teilhard Review". Keletas kitų tokių žurnalių yra kituose kraštuose."

Kai apie tokį žmogų rašomi veikalai, sudarinėjamas draugijos ir leidžiami žurnalai jo raštams studijuoti, kai tas pats "didelį vardą gamtos mokslų srityje" J. Huxley parašė puikų įvadą Teilhardo knygai *Phenomenon of Man*, — tai tos jo "mokslo apysakos" yra, matyt, gan ypatingos. O jei taip, tai kažin, ar tinka apie jas, kaip ir apie pačią evoliuciją, rašyti specialistui taip drąsiai ir autoritetingai.

Viktoras Vizgirda

Rašytojo Pulgio Andriušio portretas

Antikomentarai

PRANAS VISVYDAS

Kaip dera metų pradžioje, skelbiu asmeninę antirezoliuciją — rašyti įmantriau. Stengsiuos būti samojingu, o ne teisingu. Nevengsiu poetizavimo ir gudragalviavimo (tų didžiausių dorybių mūsų rašytoje). Išvėlsiu ir žiauriai nejuokingas situacijas. Pilemiškai pulsio tik tuos, kurie jau ir taip yra puolami iš visų pusių.

Kadangi antirezoliucija, kaip ir visos naujajam laikui rezoliucijos, bemač išblėsta, iš mano ryžto, bijau, nieko neišeis. Kaip ir anksčiau, tekės tas pats ramus nemunelis, — tai pasaldintas, tai parūkintas freudiškais sapnais, pasamoniškai konfliktais, romantiškais atodūsiams, gimnazistika patriotika ir, aišku, rimtais dorovinėmis samprotavimais. Taip rašydamas, nenusidėsiu nei sau, nei Dievui, nei tėvynei.

Prieš pat Kalėdas optimistiškai nusiteikiau Draugo kultūriniam

priede perskaitęs k. brd. pastabas apie mūsų teatrą: "Mes turime dar nemirusį teatrą. Turime ir veikali, ir puikių aktorius, bereikia tik magiško, visus apjungiančio siūlo". Gražiai pasakyta. Kiti žodžiais, reikia didelio noro ir scenai pasišventusio režisieriaus. Ir lėšų — pasakys praktiškėsnis skaitytojas. Bet tai antraeilis dalykas — pasakys idealistas.

Džiugu, kad teatras gyvuoja Chicagoje, su lakia drama širdyje ir su nepailstančiais Antro kaimo plaučiais. Tai gera atspaira mūsų kūrybingiems dramaturgams. Jiems teatras reikalingas tiek, kiek chorvedžiams dainingas choras. Vaidinimai negali dūlėti stalčiuose, kai dar yra tiek daug klausytojų.

O kaip scenos reikalai Los Angeles apylinkėje? Neblogi. Tik čia teatras egzistuoja ir klesti sandėliu būdu.

Kas sekmadienį buvusio Sambūrio aktorai teatrališkai vaikščioja parapijos kieme. Faustiškai žvilgčioja vieni į kitą. Ūmai mirteli su paslaptinga užuomina. Nusileidžia į rūsi. Nusiperka Schlitz skardine. Gurkšnoja, neramiai gnaužo aliuminį. Kai dešrų ar kopūstų aromatas užgauna jautrius kamertonus, jie pakyla į saulės šviesą. Žiūri į Griffith parko šlaitus. Kažko ieško Kalifornijos akiračiuose.

Tikrai susižavėję tokio vaikščiojimo technika. Primeną K.Ostrausko avangardišką pantomimą — fantaziją. Geresnio teatro ir būti negali.

Neiškętęs vieno hamleto paklausiau: "Ko ieškai?". Lyg iš miego pažadintas, kilnūs princas atsakė: "Ak, neklausk... Ieškau dviejų dalykų. tinkamos rolės savo vidinei būsenai išreikšti ir mūsų režisierės. Ir žinai ką, broleli, niekur negaliu surasti". "Ir nesurasi", pasakiau. "Dramatinės rolės įklimeo Chicagoje, o jūsų režisierė šiuo metu redaguoja stambų, pavirsluotą mėnesinį žurnalą. Palinkėk jai sėkmės. Gera moteris. Straipsnių medžiojimas ir jų lipdymas nėra jau toks lengvas dalykas. O lietuvių kalba kalbėlėlės tikslu vartosena kartais iščiulpia visus laisvadienius syvus".

"Taigi, be syvų nėra ir dyvų", pridūrė lyriškai nusiteikęs aktorius.

Negaliu būti pesimistu, kai prieš akis nušvinta džiuginanti žinia. Štai, Tarybų Sąjungos maisto parduotuvėse jau yra džiovintų drožlių (potato chips), įpakuoti blizgančiame celofane.

Sveikinu tarybinius kepešus ir nuoširdžiai linkiu iki sekančio jubiliejaus išleisti leninų preclijų seriją. Liaudis bus dėkinga.

Girdėjau, kad Maskvos partiniuose universitetuose galima nusipirkti lietuviškų baldų. Tuo tarpu Kaune reikia nepaprastos magijos, kad bent koks baldelis atsiderintų tuščiam kambaryje. Yra importinių, bet tie pasakiškai brangūs, nes išleidžiami tik iš spekuliantų sandėlių.

Vis dėlto kauniečiai nenusimena. Jie taip išsilgę kubatūrinės erdvės, jog į baldus žiūri kaip į nereikalingą balastą.

Rožinį optimizmą kelia ir išpūdinga Naujųjų Metų sutikimo statistika. Mūsų kolonijoje tautiečiai tą naktelę per naktelę ištuštino apytikriai 555 šampano butelius, daugiausia su Cold Duck etiketėmis ir negarsiai šaudančiais kamsčiais. Kiek išgėrė

Dar vienas žvilgsnis į J. Gliaudos "Brėkšmės našta"

(Atkelta iš 4' psl.)

Kad jie atvyko iš gimtojo krašto, atseit, okupuoto. Pagarba ar užuojauta? Bendro, visiems priimtino atsakymo nerastume. Ir kada kyla sumanymas kalbinti prof. Kirly pasilikti visam laikui Amerikoje, atseit pabėgti, skaitytojui aišku, kad Kirlys nebėgs: jis turi daugiau, negu išeivija galėtų duoti, pabėgdamas jis daugiau prarastų, negu įgytų. Pinigų jam netrūksta, viskuo aprūpintas, jis atstovauja sovietiniam mokslininkui, universitetuose priimamas, o pabėgęs jis taptų vienu iš pasigailėjimo verty egziliu, "atliekamų" žmonių. Gerai išpildęs mokslininko - propagandisto rolę Amerikoje, jis tikisi būti pasiųstas į Pietų Amerikos kraštus, Vakarų Europą ir kitur. Ar jis bus daugiau laisvas čia? Kokios laisvės jis turi norėti ir siekti? Autoriaus duotoje aplinkybėje pabėgimas reikštų dvasinę savizudybę, ką išdrįstų padaryti tik psichiniai nesveikas arba kriminalinis nu-

kitokio biralo, sunku pasakyti, nes daug kas salėse "nelegalias" kvortas traukė iš po stalo (tokiu būdu pigiau).

Mano manymu, iš visų instrumentų optimistiškiausiai atrodo fortepijonas. Solidus, apolitinis tvarinys. Kaip tvarkanti meno sala.

Iš anapus (iš Lenkijos) atvykusi (Nukelta į 7 pusl.)

sikaltėlis. Tai kur galima užuojauta? Ar mūsų samonė nėra didesnėje vergijoje, negu prof. Kirlys?

J. Gliauda yra per daug visiems pažįstamas, kad būtų galima jį kaltinti įsijungimu bendradarbiautojų orkestran. "Brėkšmės naštoje" parodydamas taip idėjiškai nusigyvenusią išeiviją, raduoti, pabėgdamas jis daugiau prarastų, negu įgytų. Pinigų jam netrūksta, viskuo aprūpintas, jis atstovauja sovietiniam mokslininkui, universitetuose priimamas, o pabėgęs jis taptų vienu iš pasigailėjimo verty egziliu, "atliekamų" žmonių. Gerai išpildęs mokslininko - propagandisto rolę Amerikoje, jis tikisi būti pasiųstas į Pietų Amerikos kraštus, Vakarų Europą ir kitur. Ar jis bus daugiau laisvas čia? Kokios laisvės jis turi norėti ir siekti? Autoriaus duotoje aplinkybėje pabėgimas reikštų dvasinę savizudybę, ką išdrįstų padaryti tik psichiniai nesveikas arba kriminalinis nu-

Mes padidinom mūsų štabą, kad galėtum greičiau išsiųsti paketus. Greitai siųskite savo paketus mums o mes viską sutvarkysime.

PAKETAI - DOVANOS

I TARYBŲ SĄJUNGA SENA PASITIKIMA FIRMA

Tarnauja ir toliau savo nuolat augančiai klientūrai 40 metų egzistencijos tradicijose

Jei Jūs esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų mes dėkojame Jums už palaikymą. Jei nerate mes kviečiame išbandyti mūsų patarnavimą ir Jūs būsite mums dėkingi.

Tai pačios dienos eiga Paštu gautiems paketams

Dėl naujausių katalogų ir paskutinių nuostatų kreipkitės į:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

PRISIJUNGE SU PODAROGIFTS, INC.

723 WALNUT STREET, PHILADELPHIA, PA. 19106
Phone (215) 935-3455

NEW YORK CENTRAL OFFICE:

240 Fifth Avenue, New York, N. Y. 10001

tarp 27 ir 28 gatvių. Subway iki 28th Street BMT, EE ir RR

Busais Num. 1, 2, 3 ir 15

Telephone (212) 725-2449

arba į bet kurią mūsų atstovybę bei skyrių:

Arba į bet kurį mūsų skyriaus atstovą

BALTIMORE, MD. 21224
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

CHICAGO, ILL. 60622
2242 W. Chicago Avenue
BE 5-7788

CLEVELAND, OHIO 44119
787 East 185th St
486-1836

DETROIT, MICH. 48210
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

ELIZABETH, N. JERSEY 07201
956A Elizabeth Street
201-354-7608

HAMTRAMCK, MICH. 48212
11415 Jos. Campau Avenue
365-6350

HARTFORD, CONN. 06103
11 Charter Oak Ave.
249-6255

KANSAS CITY, KANSAS 66102
18 South Bethany
AT 1-1757

LOS ANGELES, CALIF. 90026
2541 Sunset Blvd.
213-382-1568

MIAMI, FLORIDA 33138
6408 Biscayne Boulevard
FR 9-8712

MINNEAPOLIS, MINN. 55418
2422 Central Ave. N.E.
(612) 788-2545

NEW BRITAIN, CONN. 06052
97 Shuttle Meadow Avenue
Tel. 224-0829

NEW YORK, N. Y. 10003
101 First Avenue
OR 4-8930

OMAHA, NEBR. 68107
5524 So. 32nd Street
731-8577

PARMA, OHIO 44134
5432 State Road
749-3033

PHILADELPHIA, PA. 19123
1013 N. Marshall Street
WA 5-8878

PITTSBURGH, PA. 15222
346 Third Avenue
GR 1-3712

ROCHESTER, N. Y. 14621
683 Hudson Avenue
BA 5-5923

SAN FRANCISCO, CAL. 94122
1236 — 9th Avenue
LO 4-7081

SEATTLE, WASH. 98103
1312 N. 39th Street
ME 3-1853

SO. BOSTON, MASS. 02127
390 West Broadway
AN 8-8764

SOUTH RIVER, N. J. 08882
168 Whitehead Avenue
201-257-2113

TRENTON, N. J. 08611
730 Liberty Street
LY 9-9163

VINELAND, N. J. 08360
West Landis Avenue
609-691-5423

WORCESTER, MASS. 01604
82 Harrison Street
417-798-3347

Philomena sako...

Taupymas yra šeimos pareiga.

Įvairūs skelbimai masina visą šeimą pirkti ką nors naujo. Bet

jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas jau dabar pradėti taupyti.

Pinigai, taupomi Chicago Taupymo ir Skolinimo bendrovės bet kokiame skyriuje, yra Federalinės valdžios apdrausti iki \$20,000.00.

PHILOMENA, PAKEL PREZIDENT

CHICAGO

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Nauji leidiniai

• **I LAISVE**, 1972 m. gruodžio mėn. Nr. 56. Politikos žurnalas. Leidžia Lietuvių Fronto Bičiuliai. Redaguoja Juozas Kojelis, Post Office Box 34461 Los Angeles, Calif., 90034. Administruoja Aleksas Kulnys, 3 Silver Eagle Road, Rolling Hills Estates, Calif., 90274. Žurnalas išėina 3 kartus metuose, prenumerata JAV ir Kanadoje 5 dol., kitur — 3 dol., atskiuro numerio kaina 2 dol.

Naujas žurnalo numeris pradamas straipsniu "Išėjimas ateities jaunimo perspektyvoje". Jau tai gerai, kad jaunimo tema rašo vienas iš to paties jaunimo — Kęstutis Kazimieras Girmius. Ryšium su praėjusio jaunimo kongreso straipsnio autorius padaro keletą labai blaivų išvalgų į keliamas problemas gilumą, nekeldamas per didelio entuziazmo, o daugiau net ir visai pagrįsto susirūpinimo aplamai išėjimo ir specialiai čia bręstančio jaunimo lietuvišką ateitimi. K. Girmius pasigenda čia svarbiausio — samoningo laimėjimo ir savo tautos kultūrą ir pastangų net ir išėjimoje išlikti savo tautoje ne miglotu ir tuščiu prisiminimu, bet samonin-ga ir daug pastangų reikalaujan-čia kultūrine kūryba. Vaidžiai K. Girmius sako: "Praėjusiais metais per didžiai išreklamavota lietuvių jaunimo kelionė aplink Ameriką, ant jų autobusiuko buvo parašytas šūkis 'Think Lithuanian'. Atejęs vienas amerikietis paklausė išvykos vadovą, ką šitie žodžiai reiškia. Tas patenkintas atsakė: 'You're doing that right now!'. Įmantrus, greitais atsakymas, bet kartu ir labai liūdnas, nes jis parodo tai, kas gali būti keletas dešimtmečių tikrai atsitikti — kad išėjimo bus sutapatinama su tokiais pasisakymais arba atsakymu 'aš esu lietuvis'. Ir kai pasieksime tokią padėtį, tai jau išėjimo bus išmirusi ir nepateisinama. Nes galutinėje analizėje, lietuvis ne tas, kurio tėvai lietuviai, kuris gali 'think Lithuanian', bet kuriam nesvetima tėvų kalba, kultūra ir papročiai."

Aloyzas Baronas rašo apie premijoms pasiūlytus okupuotos Lietuvos rašytojus ir jų knygas. Kai visiems čia besidomintiems literatūra nėra lengva atidžiai pasiekti, kas naujo yra tenyktėje mūsų literatūroje ir ko kas verta, tai šis A. Barono raštas labai pravėrs, praplečiant žvilgsnį anąja kryptimi.

Nemažai vietos puslapiuose skiria ir praėjusiais metais mirusiam rezistencinės kovos prieš abudu okupantų reikšmingam dalyviui Levijui Prapuoleniui. Jaunimo kongreso temomis dar rašo Antanas Gintaras Razma, dr. St. Vainius.

Pats redaktorius Kojelis rašo apie poetą Brazdionį, bet ši kartą kaip apie publicistą, 17 metų

redagavusį "Lietuvių Dienas". Straipsnis bus visada labai vertingas brožas Bernardo Brazdionio portreto papildymui.

Nemaža dėmesio skiriama ir šiuo metu tiesiog tragiškai Lietuvos Vyčių organizacijos situacijai. Įvairios lietuviškosios veiklos aktualijos ir jų komentarai užpildo žurnalo plačią apžvalginę dalį. Recenzuojamas abiejų okupantų uždraustas, o dabar čia išėjimoje pakartotas V. Mykolaičio-Putino eilėraščių rinkinys "Rūsios dienos". Šio numerio vedamųjų temomis: "Išlikimųjų išpareigojimas" ir "Laisvinimo veiklos finansavimas".

Kai šiandien kai kurių žmonių lūpose ir kai kurios spaudos puslapiuose frontininko vardas tarsi ramių keiksmazodinė prasmė, labai pagirtina, kad redakcija neatsiliepia tuo pačiu. Objektivus ir šaltas ramumas, problemas svarstant, yra skaitytoja laimintis šio žurnalo krypties ir formos pagrindas. Linkėtina ir ateityje siūlo nepertempti.

• **SUVAŽIAVIMO DARBAI**, VII. Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo darbai VII. Septintasis L. K. M. Akademijos Suvažiavimas 1967 m. rugpjūčio mėn. 23—27 d. Vasario 16 gimnazijos patalpose, Romuvoje, Huetttenfelde, Vokietijoje. Redagavo A. Liūma, SJ, Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidinys, Piazza della Pilotta 4, Roma, 1972. Tomas skiriamas Lietuvių katalikų mokslo akademijos 50 metų sukakčiai paminėti, išleistas geradarių aukomis 1000 egz. tiražu. Leidinys didelio formato 432 psl., kaina 10 dol., galima gauti ir "Drauge".

Tome yra atspausdintos šios įvairių autorių suvažiavime skaitytos paskaitos bei pranešimai: Juozas Eretas "Dvi generacijos mūsų krikščioniškosios kultūros tarnyboje"; Zenonas Ivinskis "Zemaičių (Medininkų) vyskupijos įkūrimas (1417) ir jos reikšmė lietuvių tautai (1417-1967); Ladas Tulaba "Apaštalių ir vyskupų kolegija"; Jonas Juraitis "Kelios mintys apie maldos galimybes šiuolaikinio nihilizmo aki-vaizdoje"; Augustinas Rubikas "Hierarchija ir pasauliečiai. Mintys apie hierarchinės kunigystės pobūdį ir jos santykį su bendrąja"; Paulius Rabikauskas "Mokslinė pažanga Vilniaus akademijoje"; Paulius Jatulis "Kardipolo Jurgio Radvilo veikla lietuvių tarpe"; Juozas Vaišnora "Lietuviai misininkai Sibire"; Povilas Reklaitis "Du Vilniaus vaizdo tipai XVI-XIX amžių grafikoje"; Kajetonas Julius Čeginskas "Visuomeninės raidos brožai šiandieninėje Lietuvoje"; Vytautas Kazlauskas "Šiuolaikinio ateizmo socialinis vertinimas"; Jonas Grinius "Laiko balsas ir

Sopulingoji Motina — a. a. Jursėno paminklo detalė. Projektas dail. Jurgio Daugvilos. Iš ruošiamos knygos apie lietuvių Sv. Kazimiero kapines Chicagoje.

lietuvių literatūra". Vytautas Pavilaniš "Specifiinis viruso sukeltos imunitetas"; Domas Jasaitis "Hipotermijos fiziologiniai padariniai ir jos pritaikymas medicinoje"; Balys Petkauskas "Ueber die Adsorption und Extraktion des 3,4-Benzpyrens an bestimmten Russ-sorten"; Rapolas Krasauskas "Septintojo L. K. M. Akademijos suvažiavimo eiga"; Antanas Liūma "Evangelijs ir krikščioniškosios kultūros santykio uždaviniai"; Antanas Liūma "Kalba, pasakyta uždarančią septintąjį Akademijos suvažiavimą"; Rapolas Krasauskas "Asmenvardžių ir vietovardžių rodyklė".

Šie L.K.M. Akademijos pastoviai išleidžiami "Suvažiavimo Darbai" tomai yra lig šiol išėjimė lietuvių tautai (1417-1967); Ladas Tulaba "Apaštalių ir vyskupų kolegija"; Jonas Juraitis "Kelios mintys apie maldos galimybes šiuolaikinio nihilizmo aki-vaizdoje"; Augustinas Rubikas "Hierarchija ir pasauliečiai. Mintys apie hierarchinės kunigystės pobūdį ir jos santykį su bendrąja"; Paulius Rabikauskas "Mokslinė pažanga Vilniaus akademijoje"; Paulius Jatulis "Kardipolo Jurgio Radvilo veikla lietuvių tarpe"; Juozas Vaišnora "Lietuviai misininkai Sibire"; Povilas Reklaitis "Du Vilniaus vaizdo tipai XVI-XIX amžių grafikoje"; Kajetonas Julius Čeginskas "Visuomeninės raidos brožai šiandieninėje Lietuvoje"; Vytautas Kazlauskas "Šiuolaikinio ateizmo socialinis vertinimas"; Jonas Grinius "Laiko balsas ir

• **ŠVIETIMO GAIRĖS**, 1972 m. Nr. 7 (II). Lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Redaguoja Petras Maldeikis, 2615 N. 39th Street, Phoenix, Arizona 85008. Administruoja Stasys Rudys, 415 Plum St., Michigan City, Indiana 46360. Žurnalas išėina 2 kartus per metus. Prenumerata 3 dol., atskiras numeris 1.50. DOL. Leidžia JAV LB Švietimo taryba. Žurnalo mecenatas — Lietuvių fondas.

Naujame numeryje: Prof. J. Pikūnas "Lietuvių jaunimas amerikinėje aplinkoje"; R. Černius "Jaunuolio kelias į lietuviybę ir nuo jos"; A. Rinkūnas "Individualinis mokymas ir mokymasis"; V. Matulaitis "Kai kurių beskyrės sistemos aspektų pritaikymas lietuvių šeštadieninėse mokyklose"; V. Kavaliūnas "Lietuvių literatūros dėstymas ir dvasia"; V. Augulytė "Dar apie literatūros dėstymą"; Ig. Malėnas "Ar galimi seni metodai mokant skaityti"; J. Kavaliūnas "Lietuviškojo švietimo padėtis Jungt. Amerikos Valstybėse"; J. Masilionis "VI-ji mokytojų stud. savaitė"; Jie mus paliko: dr. Z. Ašoklis, prof. A. Salys, St. Slavinskienė-Vaičiūtė, dr. Vl. Vilimas. Rašo mums rūpinais klausimais; Lietuviškojo auklėjimo aktualijos ir kt.

• **AKIRACIJAI**, 1972 m. spalio mėn. Nr. 9. Atviro žodžio mėnraštis, šio numerio redakci-

ja: D. Bielskus, K. Drunga, G. Procuta, L. Mockūnas, dr. T. Remekis, Z. Rekašius, H. Zemelis. Redakcijos ir administracijos adresas: 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill., 60629. Metinė prenumerata 6 dol.

Naujame mėnraščio numeryje bene įdomiausias dalykas yra interviu su jaunosios mūsų kartos mokslininku geologu ir geofiziku, Yale universiteto profesoriumi Rimu Vajniu. Profesorius praėjusiais metais turėjo progos pabuvoti ilgiau Europoje, ypač Goettingeno (V. Vokietijoje) ir Vilniaus mokslo įstaigose bei universitetuose. Mums labai įdomi ir skaudi jo pasakalbeje ta vieta, iš kurios aiškėja, kad okupantas jau yra beveik pasiekęs to, kad lietuviai liktų tik lenciūgelių, dainelių ir šiaip sau savutės knygučių liaudine tauta, šių dienų mokslo bei civilizacijos problemose gimtąja kalba jau nebe- kalbant. Jaunasis profesorius, prisimines, kaip jam ir kitiems sve-timtaučiams Goettingene reikėjo prisitaikyti prie vokiečių, nes visi ten moksliniuose pašnekesiuose kalbėjo tik vokiškai, apie panašią situaciją Vilniuje sako:

"Lietuvoje, panašiose aplinky-bėse, jeigu pokalbio dalyvių tarpe yra vienas rusas, automatiškai ir labai lengvai pereinama į rusų kalbą. (Aš tą pastebėjau nes nemoku rusų kalbos). Susidaro išpušis, jog mokslo kalba Lietuvoje tampa rusų kalba.

Kaip Pats tokį reiškinį aiškin-tum? — Kaip savotišką kultūrinį subarbarėjimą.

Kurį prasme subarbarėjimas? — Kadangi čia jau nebepilna kultūra. Kartais visuomenėje iš-vyrauja požiūris, jog kultūra su-rišta tik su literatūra ir menu. Jeigu gali lietuviškai rašyti ir skaityti noveles, tai jau esi lietuviškai kultūringas. Aš visgi, skaitau, kad to neužtenka. Kad būtų pilna kultūra, reikia sava kalba galėti išsireikšti bet kokia tema".

• **LAIVAS**, 1973 m. vasaris. Nr. 2. Marijonų leidžiamas religinio ir tautinio gyvenimo iliustruotas mėnesinis žurnalas. Eina 52 metai. Redaktorius kun. J. Prunskis. Metams 4 dol. Adr.: 4545 W. 63 St., Chicago, Ill., 60629.

Ryšium su Vasario 16 viršelyje J. Zikaro "Už nepriklausomybę" — laisvės kovotojų aukos įamžinimas bareljefe. Kun. J. Prunskis perteikia popiežiaus Pauliaus VI mintis apie tikėjimo galimumus modernioje laikuose. Kun. dr. K. Matulaitis iš Londono rašo

apie Marijos garbinimą ir prime-ną šiemetinių marijonų vienuoly-no 300 m. sukaktį. Įdėtas laiškas lietuvių misionieriaus Indijoje kun. D. Slapšio, SJ. Buves kariuomenės vadas gen. St. Raštikis informuoja apie religiją laisvos Lietuvos kariuomenėje. Lietuvos atstovybės patarėjas Washingto-ne dr. S. Bačkis pagerbia L. Katalikų mokslo akademijos aukš-nę sukaktį. Prof. J. Žilevičius dėsto apie giedojimą namuose ir bažnyčioje. Filmų kritikė St. Semėnienė rekomenduoja dėmesio vertus gerus filmus. Br. Zumeris iš Australijos pasakoja apie ten įvykiantį Eucharistinį kongresą, o kun. A. Saulaitis informuoja apie Braziliją ir jos katalikus. Duodamas pasikalbėjimas su marijonų bendradarbių pirmininke A. Snarskiene. Dr. A. Garūnas plačiai dėsto apie pasiruošimus senatvei. Duodama informacijų iš okupuotos Lietuvos, iš lietuvių gyvenimo ir perteikiamos religinio gyvenimo naujienos. Aptariamos naujos A. Karvelytės ir A. Musteikio knygos.

• **Ada Karvelytė, NE TIE VARPAI**. Lyrika. Išleido "Darbininkas" Brooklyn 1972 m. Viršelyje piešė Paulius Jurkus. Leidinys 64 psl., kaina \$2.00, gaunamas ir "Drauge".

Šio eilėraščių rinkinio autorė yra maždaug žemininkų kartos amžininkė, kartu su jais pradėjusi reikštis dar nepriklausomos Lietuvos moksleivių spaudoje, tačiau su savo poezijos knyga pasirodžiusi tik praėjusiais metais, nors šiaip periodinėje spaudoje laiko nuo laiko jos posmų vis pasirodydavo. Rinkinio eilėdara ir temos nėra naujos: tremtis, tėvynės pasilgimas, dingusi meilė, aplamai ilgesiai, romantika ir skaudi kasdienybė. Tai vis maždaug kaip ir šita, vi-sai neblogai skambanti, "širdies daina".

Kas mane prakelkė,
Kas mane užbūrė,
Kad nerimsta siela,
Kaip bekrastė jūra.

Driekias mano mintys,
Kaip šilkiniai siūlai,
Akys išsilię
Į tave vien žiūri.

Sudraskytai širdį,
Kaip lyktis žiedą,
Tegu nebejaucia,
Tegu nebeklieda.

• **Ats. mjr. P. Gudelis, BOLŠEVIKŲ VALDŽIOS ATSIDARIMAS LIETUVOJE 1918-1919 METAIS JU PACHU DOKUMENTU SVIESOJE**. Įvadas prof. dr. Z. Ivinskio. Išspausdinta 800 egz. Išleista Lietuvių vėteranų sąjungos "Ramovės" ir autoriaus lėšomis lygiomis dali-mis. Spaudė Nidos spaustuvė Londone 1972 m. Leidinys 160 psl., kaina JAV 2 dol. 50 centų minkštu viršeliu, 3 dol. kieta viršeliu, kitur pagal oficialų dole-rio kursą.

• **MAŽOSIOS PASAKOS**. Iš lietuvių liaudies pasakų lobyno mažiems vaikams parinko ir skai-tyti paruošė A. Giedrius. Iliust-ravo D. Rėklytė-Alekniene. Iš-

leido JAV LB Švietimo taryba 1972 m. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Leidinys puošnus, di-delio formato. Jame vaizdžiai ir gražia kalba mažajam skaitytojui pateiktos pačios populiariausios ir gražiausios trumposios mūsų pasakos. Leidinio kaina 2 dol., gaunamos ir "Drauge".

• **KRIVULĖ**, 1972 m. lapkri-čio mėn. Nr. 3. Leidžia Vakarų Europos Lietuvių sielovada. Redaguoja kun. P. Celiešius, 8939 Bad Woerishofen, Kirchenstrasse 5, W. Germany.

Naujame numeryje: vyslė A. Deksnio pamoksas Jaunimo kongrese; Švento Sosto dekretas apie bendrą išrišimą; Kitų krikščionių leidimas prie komunijos; Kandidatų parinkimas į vyskupus; Pertvarkyti žemes-nieji ir subdiakonato šventi-mai; Persekiojamosios Bažny-čios kongresas; Studijų savaitė; Ateitininkų sėdraugių susirin-kimas; Katalikiškos veiklos kronika.

• **MOSŲ SPARNAI**, 1972 m. gruodžio mėn. Nr. 33. Lietuvių evangelikų reformatų žurnalas. Leidžia Lietuvos Evangelikų reformatų kolegija tremtyje. Redaguoja Jokūbas Kregždė, 2439 W. 51st St., Chicago, Ill. 60632. Administruoja Jonas Pal-šis, 5718 S. Richmond St., Chi-cago, Ill. 60629. Kaina — au-ka.

Šis tas iš naujų "Mūsų Spar-nų" turinio: Moterystė; Vienam Dievui garbė; Sena šventovė

EKSKURSIJOS I LIETUVĄ 1973 METAIS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Ras-čiausko, 1973 metais organizuoja 12 turistinių ekskursijų į Lietuvą. Lietuvoje visos ekskursijos viešės 10 dienų — Vilnių, Kauną, Druskininkuose ir Trakuose. Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vežti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 12 metų. Jo ekskursijos tvarkingai suorganizuotos ir vyksta sklandžiai.

Nr. 1	Gegužės 21 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 2	Gegužės 28 d.	16 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicago / New York
Nr. 3	Birželio 3 d.	18 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicago / New York
Nr. 4	Birželio 25 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 4-A	Birželio 25 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago
Nr. 5	Liepos 9 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York
Nr. 5-A	Liepos 9 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago / New York
Nr. 6	Liepos 15 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York
Nr. 7	Liepos 19 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York
Nr. 8	Rugpjūčio 1 d.	14 dienų kelionė	Chicago
Nr. 9	Rugpjūčio 13 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago
Nr. 10	Rugpjūčio 22 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York
Nr. 11	Spalio 1 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 12	Gruodžio 19 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York

Prašome iš anksto pasirinkti Jums tinkamą kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Užsiregistruojams bus suteiktos visos informacijos apie kelionei reikalingus dokumentus. Kalnos ekskursijoms bus paskelbtos greitu laiku.

Įmokėjimas asmeniui \$100.00.

Visais kelionių reikalais prašau kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
TELEFONAS — (312) 238-9787

Taip pat paruošiam kvietimus giminėms atvykti į Ameriką; teikiame informaciją kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus, parūpiname vizas ir bilietus.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

5%

Mokamas už dviejų mėn. lyg. apmokėjimus. Minimum \$5,000.00. Naujas sukstas divi-dendams mokamas už investavimo apskaitas. PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMICIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d. VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 13 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptar-nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėko-jame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Beakaitos apdraustas iki \$20,000.00

Frank Zogza
Frank Zogza, President

5%
All accounts com-pounded daily — Passbook Savings paid quarterly

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4000 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

4000 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

6%
2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

Kultūrinė kronika

Šį savaitgalį Chicagoje

Naujosios Čiurlionio galerijos patalpose, jaunimo centre, dar tebevyksta išskirtinio dėmesio verta Viktoro Vizgirdos tapybos paroda. Puiki proga pamatyti bostoniško dailininko spalvingą kūrį ir pasidžiaugti šviesiomis ir erdvėmis Čiurlionio galerijos naujomis salėmis. Paroda lankoma šiandien ir rytoj nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak.

Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje šiandien 8 val. vak. ir rytoj 3 val. popiet koncertas ir literatūros vakaras. Dainuoja Vakarų Europoje pagarsėjęs Baltijos kvintetas ir rašytojas Antanas Gustaitis skaito savo humoristinius eilėraščius.

Jungtinė mūsų dailininkų paroda

Vasario 16 d. (penktadienį) tautos šventės ir Čiurlionio galerijos naujų patalpų pastatymo proga Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, bus atidaryta jungtinė mūsų dailininkų paroda. Galerijos direktorija praneša, kad parodai jau gauti Paryžiuje gyvenančio mūsų dailininko Prano Gailiaus ir bostoniško Prano Lapės darbai. Taipgi New Yorko lietuvių dailininkų sąjunga yra nutarusi šioje parodoje gausiai dalyvauti. Savo sutikimą parodoje dalyvauti jau atsiuntė ir prie Pacifico, Kalifornijoje, gyvenantis mūsų tapytojas Jonas Rimša.

Nauji Lietuvos rašytojų draugijos nariai

I Lietuvos rašytojų draugiją nariais priimti šie asmenys: Danutė Brazytė-Blindkaitė, mokytoja, gyvenanti Chicagoje, rašanti periodinėje spaudoje, išleidusi dvi savo beletristines knygeles vaikams ir buties romaną "Vieną vieną pasaulį". Vacys Kavaliūnas, mokytojas, lietuvių ir prancūzų literatūros specialistas, gyvenęs Clevelande, Ohio, rašęs literatūrinėm temom periodinėje spaudoje, paskelbęs "Draugo" premijotus du savo romanus: "Kalmų žemė" (1963), "Aidai ir šešėliai" (1971). Agnė Lukšytė, mokytoja, gyvenanti Sydney mieste, Austr-

lijoje, bendradarbiaujanti periodinėje spaudoje, 1970 m. išleidi si savo novelių knygą "Kalmų vėlnias".

Vytautas Volertas, inžinierius, visuomenės veikėjas, gyvenęs Delran, N. J., spaudoj bendradarbiaujas nuo 1934 m., suredagavęs poezijos almanachą "Verpetai" (1946), išleides šiuos savo romanus: "Upė teka vingiais" (1963), "Gyvenimas dailus" (1964), "Samokslas", 1968, "Pragaro vyresnysis" (1971). Du paskutiniai laimėję "Draugo" premijas.

Dabar Lietuvos rašytojų draugija turi 91 narį.

Henriko Kačinsko sukaktis

Lietuviškosios scenos pažiba Henrikas Kačinskas sausio 23 d. sulaukia brandaus 70 m. amžiaus, ir džiugu, kad jis vis tebėra pajėgus spektakliuose pasirodyti. Gimęs 1903 m. sausio 23 d. muzikaloj Viduklės vargonininko šeimoje, mokėsi Šiaulių ir Bronicų gimnazijose, 1918 m. grįžęs į Lietuvą, mokytojavo Papielėje, Degimuose, Šiaulėnuose, Mažeikiuose; kol įstojo į A. Sutkaus studiją Kaune.

Jau čia besimokydamas, dirbo Tautos teatre ir Vilkolakyje, o nuo 1926 m. įsijungė į vaisingą darbą Valstybiniame teatre Kaune. Čia susiformavo jo talentas režisierių Olekos-Zilinsko ir M. Čechovo vadovybėje. Jo darbo laukas prasiplėtė į Klaipėdos ir Vilniaus teatrus, o išeivijoje — į Augsburgą, Detmoldą, New Yorką. Su dideliu pasisekimu atliko daugybės dramos veiklų pagrindinius vaidmenis, tapdamas lietuviškos publikos pamėgtu aktoriumi, talentingai besireikšdamas kaip dramose, taip ir komedijose. Sėkmingai reikšiasi ir meninių skaitymų, dėstęs ji įvairiuose kursuose Lietuvoje ir išeivijoje. H. Kačinskas pasilieka šviesi, nepralenkiamą Lietuvos teatro asmenybę.

Nauja prof. Maceinos knyga

Prof. Ant. Maceinos knygos "Krikščionis pasaulyje" rankraštis baigiamas paruoti ir greit bus atiduotas spaustuvėn. Leidžia Krikščionis Gyvenime.

— vienas antro verti. Aktorius Henrikas Kačinskas skaito O. Milašius kūrybą, rašytojo minėjime New Yorko. Aktoriui H. Kačinskui š. m. sausio 23 d. sueina 70 metų (žūr. Kultūrinė kronika).

Nuotr. V. Maželio

Romo Viesulo darbų paroda Paryžiuje

Dail. grafiko Romo Viesulo individualinė paroda šiuo metu vyksta Paryžiuje, Prancūzijoje ir tęsis nuo š. m. sausio mėn. 5 d. iki sausio mėn. 26 d. "Le Soleil Dans La Tete" galerijoje. Dailininkas R. Viesulas yra išvykęs į Paryžių parodos atidarymo proga. Didensnė dalį išstatytų darbų sudaro paskutiniu laiku jo sukurtas "Raudų" ciklas.

Inž. J. Mikailos išradimas

Inžinierius Jurgis Mikaila, bendradarbiaujantis General Motors bendrovės Chevroleto motorų

skyriuje, Tarptautiniame automobilių inžinierių kongrese padarė pranešimą apie suprojektavimą dviejų tarpinių vadinamų daugialapių lingių, kurių dėka pasiekiamas švelnus važjavimas tuščia mašina ir paliekama galimybė ta mašina vežti sunkų krovinį. Tas išradimas naudojamas Chevroleto sunkvežimių gamyboje.

General Motors bendrovės skyriaus viršininkas, komiteto nariai ir inž. Mikailos bendradarbiai mūsų lietuvių darbą įvertino labai gerai ir jis buvo išspausdintas specialiaame leidinyje "Truck Spring Fundamentals". Tą spaudinį leidžia automašinių inžinierių sąjunga New Yorko. Straips-

Kodėl dar ir kita opera?

(Atkelta iš 2 pusl.)

— Norėdami sujudinti lietuviškus dainininkus, skelbiame jaunųjų lietuvių dainininkų konkursą. Dar galutinių taisyklių neparuosėm. Tačiau jau galiu pasakyti, kad konkurse galės dalyvauti visi lietuvių dainininkai (vyrai ir moterys) nuo 21 iki 32 metų imtinai. Konkursas vyks Amerikoje ir Kanadoje. Konkursą finalas bus Chicagoje šį rudenį. Specialiai sudarytos komisijos nutarimu pirmosios premijos laimėtoju bus įteikta \$1,000.00 stipendija tolimesnėms studijoms tęsti. Premijos mecenatą jau turime!

nis su gausybe formulių, brėžinių, rodančių, kaip pagrindiniai reikalingi išstudijuotas, surandant naujus techniškus sprendimus.

ALGIRDAS GRIGAITIS NUOTRAUKOS POEZIJOS KURYBOJE

Algirdas Grigaitis su keliomis savo meniškoms nuotraukoms dalyvauja neseniai pasirodžiusioje jėzuito tėvo Mark'o Link'o fotografijos — poezijos knygoje "Tyloje yra šokimas" (In the stillness is the dancing). Knygą išleido Argus Communications leidykla Chicagoje.

AFRIKIEŠKŲ STUDIJŲ VADOVAS - RASYTOJAS

Northwestern universitetas Chicagoje turi afrikietišką — amerikietišką studijų padalinį, kuriam vadovauti pakviestas beletristas, poetas, dramaturgas Jan R. Carew, 47 m. amžiaus. Be kitų dalykų, jis yra parąšas romanas: "Black Midas", "Green Winter".

STAMBI MENO PREKYBA

Chicago's Wally F. Findlay galerija, turinti savo padalinius New Yorko, West Palm Beach ir Paryžiuje, 1972 m. pardavė meno kūrinių už 6.4 milijono dolerių. Tai vienas didžiausių pasaulio meno prekybos centrų.

JAUNIMO MOKSLO DARBU PARODA

Chicago's privačių mokyklų auklėtinių mokslo darbų paroda įvyks vasario 16—18 ir 23—25 dienomis Mokslo ir pramonės muziejuje.

Antikomentarai

(Atkelta iš 5 pusl.)

ir čia koncertuojanti pianistė kol kas nesusilaikė nei boikotų, nei pakaltinimų, nei "geriau nereaguoti, neminėti" laikysenos. Apie ją "Draugo" kultūriniam priede buvo atspausdintas šiltas, profesionalus komp. Vlado Jakubėno įvertinimas.

O kaip su vokalistais? Esu tikras, jeigu Maskva nuo Jono Žiauriojo laikų būtų bandžiusi savo teritorijas plėsti kalmynų sąskaiton vien dainelėmis ar kitokiais liaudies prajovais, šiandien, esu tikras, Kremliuje sėdėtų ne troika, ne dvoika (ne dvejetas, tre-

jetas, ne bolševikinis kuolas), bet švelnus, išmintingas Lietuvos valstybės Vietininkas Gerardas. Jam rusų bajoraitės šoktų suklini, o Smolensko saviveiklininkai dainuotų "Kur lygūs laukai, snaudžia tamsūs miškai".

Juokas juokais, bet su dainelėmis pasaulio neužkariausi. Žiūrėkit, kas atsitiko su italais antro pasaulinio karo metu. Bel cantas taip ir nepadėjo.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

BERT'S STANDARD SERVICE

Road Service — Major Mechanical
Elektroninis motor suregulavimas
Air condition specialistai
Gazolinas, padangos ir kiti reikmenys.
6645 S. Western — Tel. 778-9250
Savin. Norbertas Langys

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRY'S MODERNIAKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAJNOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

P E T K U S
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRY'S MODERNOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Tel. GRevehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWnhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

E U D E I K I S
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Moderniškos Kopolyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

L A I D O T U V I Ų D I R E K T O R I A I
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNŲ
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Akademines prašvaistės

(Atkelta iš 8 pusl.)

brangaus laiko "negaišindamas", bet dažniausiai gulėdamas prie kalnelio galo, o ne slidinėdamas. Visiems yra žinoma taisyklė, kad, jei sustoti dar nemoki, tai virsti. Sustojimo mokslas čia būtinas. Atsimenu, anas vyrelis tą dieną dėvėjo naujas, tamsiai mėlynas "jeans", kurios kiekvieną sykį, kai tik jų savininkas ne ant slidžių nusileisdavo, vis palikdavo savo "nusikaltimo" žymes — mėlyną dėmę baltame sniege. Tai tas vargšas pirmą kartą kalnelis pirmą dieną labai nukentėjo, atrodė kaip "measles" sergantis ligonis. Beveik galėjome suskaičiuoti, kiek kartų mūsų drąsuolis buvo perdien praradęs savo balansą ir buvo išsitiesęs poilsui ant baltojo sniegelio.

Prisimenu ir kitą išdidų ir nemokesnį šio sezono drąsuolį. Jis jau patyręs slidinėtojas, užvažiuo keltu aukštyn į kalnus ir staugia pajutęs "baisų" alkį, nebeužėjo tuo pačiu ilgu keliu leistas atgal ir surado takelį "shortait" į valgyklą per romantišką miškelį. Gaila, gan ilgokai jam užtruko, kol atsiskyrė nuo "mylimo", bet ne vietoje išaugusio medžio,

prie kurio buvo prilipęs. Jis atšokinio, kad tas romantiškas miškelis staiga patankėjęs, o jis truputį pasidžiaugęs tos apylinkės grožiu ir nebespėjęs to vargšo medžio aplenkti. Ir šis mūsų drąsuolis laimingai būdu liko gyvas ir sveikas, tik igijo daugiau atidumo, o jo tuščias pilvelis išmoko kantrybės ir mus visus savo nelaimę prajuokino.

Čia dar verta paminėti vieną slidinėtoją, jau irgi nebe naujokę, pademonstravusią įvairius čiuožimo meno triukus jau praėjusią sezoną. Ir šį kartą ji, vėl lėkdamas nuo kalno pilnu greičiu, pastebėjo, kad galas jos kelio jau nebetoli, ir be nuotykių sustoti jau, tur būt, nepasisekė, bet atsiminė dar iš praeitų metų (praktiška mokslo nauda!), kad lengviausias būdas priverstinai sustoti — savanoriškai virsti, na, ir griuvo kaip šimtametė liepa. Deja, ne visada ir tie išmintingieji patarimai išgelbsti iš keblios padėties ir duoda gerų rezultatų. Nors virto ir ant savo "minkštosios vietos", bet pasitaikius sušalusiam, sulėdėjusiam sniegui, vis tiek nesustojo, kur norėjo. Greitį pavyko tik truputį sumažinti ir tik jau įvažiavus ant sė-

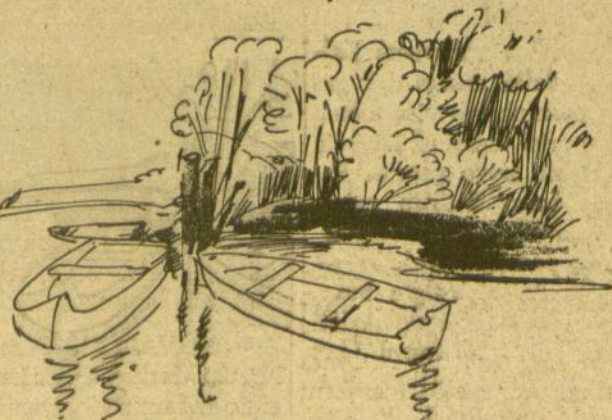
dynės į iš sniego supiltą tvorą. Tvorą atsilaukė, greitis sumažėjo, tik slidės ir kojos dėl žinomo fizikos dėsnio atsidūrė virš jos galvos. Daugelis iki tol manė, kad tokius ir panašius triukus tik kinuose gali matyti, bet greitai pakeltė savo nuomonę, regėdami juos tikrovėje.

Gaila, penktadienį po pietų pradėjo lyti, ir taip mūsų slidinėjimo laikas sutrumpėjo. Lietus, ištrėpdęs sniegą, atėmė mums apie porą smagaus ir sveiko sporto dienų. Bet tuoj suradom kitų užsiėmimų: "snow mobiling", čiuožinėti su pačiužiom ant ledo ir t. t.

Po dienos sporto pailsėję ir pavalgę restorane stipriai vakariene, vakarus praleisdavome, žaisdami įvairius žaidimus, šokdami ir šiaip bendraudami. Aplankėme dar ir apylinkės artimuosius miestelius, jų krautuves, "pizza užkandines", na, žinoma, ir kinus.

Savaitė prabėgo kaip viena diena. Lįūdna, bet reikia grįžti į namus ir tęsti studijas. Ir ši išvyka, nors ir galą ir pašykstėjusi mums sniego, vis tiek paliko visiems nemažą įspūdžių ir gražių prisiminimų. Tuo tarpu vėl visi į darbą, naujų jėgų ir vilčių kupini, tikėdamies ir kitais metais susitikti snieguotose šiaurės Michigano kalneliuose.

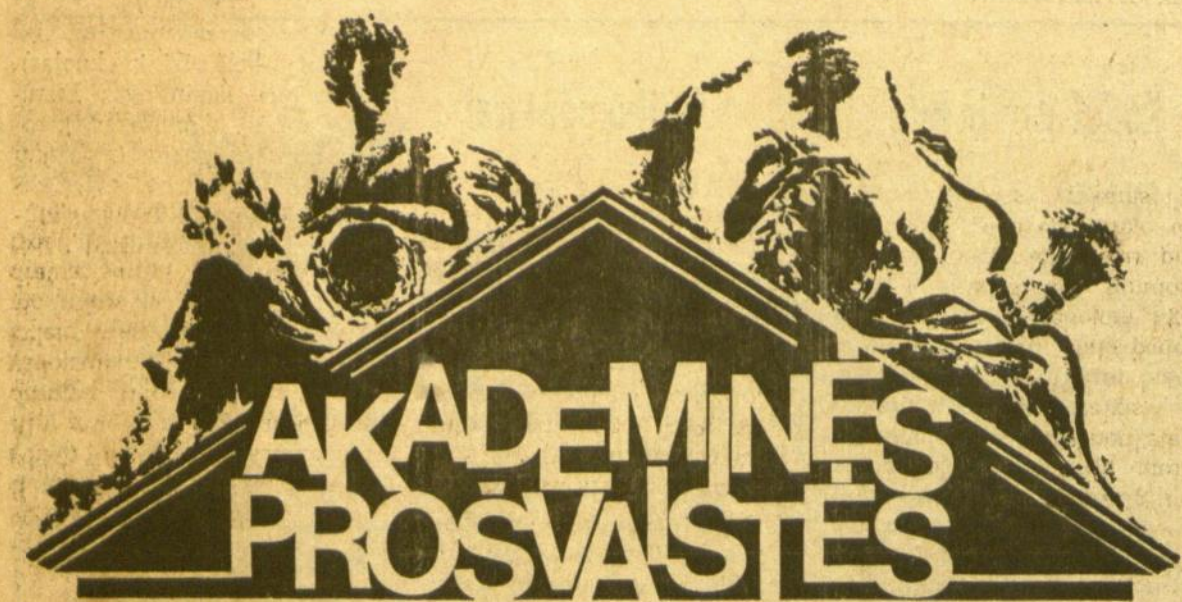
Lydija Jadviršytė

Lietuviškos knygos klubo nariai gauna šią knygą su didėle nuolaida. Klubas siūlo šią knygą liuanistinėms mokykloms, duodamos didelę nuolaidą.

Paskubėkite siųsti užsakymus adresu:

DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill.
60629

REDAGUOJA JURATĖ JASAITYTĖ, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

LAIKRODŽIO DŪŽIAI

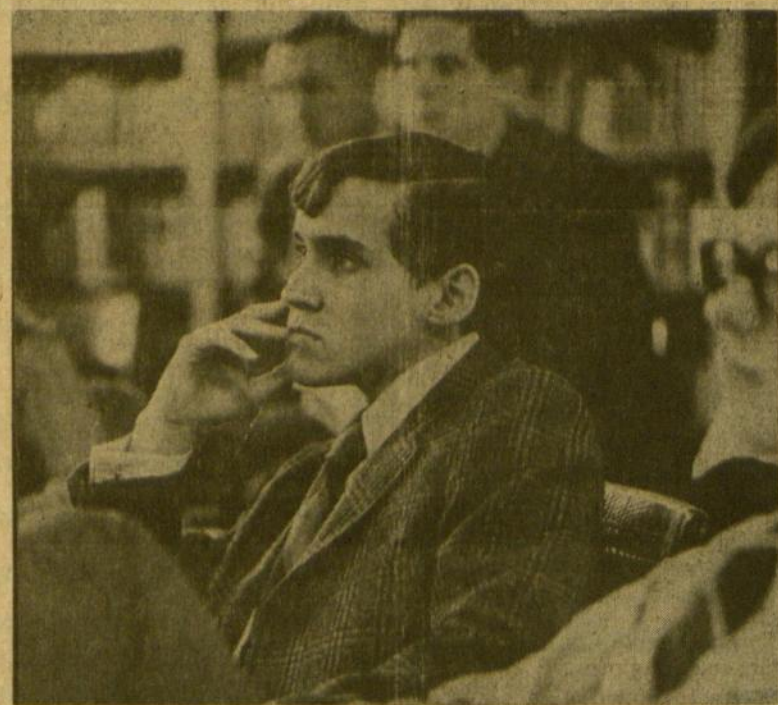
Laikrodžis išmūšė dviliktą valandą. Nuo sienų nukrito praejusių metų dienų skaičiai, ir jų vietą užėmė naujųjų metų dienos. Atėjo laikas pamąstyti apie tai, kas buvo, peržvelgti atliktus darbus — pasisiekimus pasidžiaugti, iš klaidų pasimokyti.

Prieš akis matome ateitį, apgaubtą dabarties dienomis, mėnesiais. Ne vienam iš mūsų kyla klausimas — ką šie metai atneš?

Kai kurie istorikai teigia, kad istorija kartojasi, kad tai, kas įvyko, gali ir vėl įvykti. Su šiuo teigimu būtų sunku nesutikti. Kasmet skundžiamės jaunimo nutautimu, lietuviškosios visuomenės blėstančiais patriotiniais jausmais. Kartojasi klausimai: ką daryti? kur sukts? kaip padėti gelbėti?

1972 metai buvo istorijos lapuose atžymėti didelėmis raidėmis: II pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, tautinių šokių šventė, šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos pakilimas nuo grabo lentos, jauni veidai lietuviškosios mokyklų mokytojų gretose, spaudos puslapiuose vis naujos mintys, sudėliotos jaunimo protavimo. Įrašyta buvo taipgi ir kivičiai, rengiant II PLJK, įrašyta ir nepasitikėjimas jaunimo jėgomis, darbais, tautos meile, nesurinkti parašai Jaunimo Petičijai tūkstantinis skaičius, baimė pasinaudoti lietuvių kalbos lobynu, neskaityti knygų apdulkėjimas parduotuvėse, nutarimų bei siūlymų pasmerkimas ir palaikymas.

Visą tai, atrodo, atsiduoda bevertiškumu, pro kurį protarpiais

Yra ko pasiklausti...

Nuotr. V. Kauliaus

PABAIGA IR PRADŽIA

... Ir džiaugsmingai susirinkome mes visi ateitininkai: sendraugiai, studentai ir pora moksleivių kartu sutikti tą ypatingai laukiamą vidurnaktį. Dalyviai buvo tarp 17 ir 91 metų amžiaus. Tačiau, pagal kun. dr. Paškaus paskaitą, SAS kursuose vyko geriausias kartų bendravimas. Gausiai atvykome mašinomis (kas drįso savo dar nesulaukstyti automobilį tokią naktį ant kelio paimti) į kiek tolokai esantį Chateau Bel Aire restoraną, kur Chicago sendraugių at-kų skyriaus valdyba, vadovaujama Adomo Viliušio, kvietė visus, turinčius baliavojimo norus ir laimingas širdis, drauge sutikti 1973 metus ir išlydėti 1972-ius.

Įėję į aukštiniai įrengtą salę, tuojau ieškojome pažįstamų veidų ir draugų, kurie mums turėjo saugoti rezervuotas vietas. Stalai buvo greitai užimti, ir kas pavėlavo (ir tokių vis nemažai atsiranda), liko sėdėti prie įėjimo durų. O tas šaltas vakaro oro traukimas, galvoju, tikrai nemaloniai jų nugaras šaldė.

Sėdint ir laukiant vakarienes,

asmenišką vietą darbo eigoje ir tik — dirbti.

Kritikuojame, kad Lietuvių Bendruomenė, ALT'a, VLIK'as nepasiekia to, ko jie skelbiasi siekti. Kritikuoti yra lengva, bet dirbti kartu, įsijungti į šių organizacijų veiklą yra truputį sunkiau. Gerų norų ir šiuurkščių žodžių neužtenka. Pasimokykime iš praeityje padarytų klaidų. Nesiekime per aukštai, nes nuo aukštumų, žemyn krentant, skaudžiau susižeidžiama, o aukštumų nepasiekus, nugrimstama į neviltį ir bedarbę.

Pagalvokime, kokią jėgą turėtų lietuvių išeivija, jeigu ji visus savo užsimojimus bendru darbu nulieta! Neleiskime laikrodžio dūžiams išmūsti ir šiuos naujuosius metus tokius, kuriuose kartotųsi seniai, "istoriniais laikais" padarytos klaidos.

J. J.

polkų ir tangų taktai ir ritmai. Na, ir sukosi poros! Bet žmonių susigrūdymas buvo nepaprastas. Nesupratau, kodėl tik tokia maža vieta šokiams buvo skirta. Dėl to nesupratimo paklausiau vieną restoraną vedėją, ar negalėtų jie šoninius stalus išnešti. Bet ne, nei! Tai šokom kone viens ant kito, sušilę, išprakaitavę, mynėm vieni kitam kojas ir alkūnėm kovojom. Per pertrauką atėjo mano sesuo, liūdnai klausdama, ar neturiu adatos su siūlu, nes per tą stumdymąsi jos bliuskos rankovė buvo nuplėšta. Atsivėpimo metu miklinom ir gerkles. Studentai sudarė didelį ratą ir dainavo mėgiamas dainas. Dar smagiau buvo, kai ir sendraugiai prisidėjo, padvigubindami rato didumą. Bet galėčiau pasakyti, kad tas orkestras per daug mėgo pertraukas — jų buvo per daug, ir jos buvo per ilgos. Net artėjant mūsų išvairo valandai, tie vyreliai išsėjos, sugrįždami tik po ilgesnio laiko ir pagrodami tik dar vieną dainelę ir užbaigdami: "Sorry, but that's it!" Žinoma, dar neišsėjose svečiai pakėlė vėją. Net neteko ir iš Bostono atvažiavusiam Gintarui Karosui mus vėl pradžiuginti akordeonu su dar viena "Bitute, pilkoji".

Tarp tų šokių ir dainų nekantriai daug kas žvilgterdavo į laikrodžius. Jau artėjant 12-tai valandai, vyrai užsidėjo sidabrines, auksines ir raudonai blizgančias kepuraites, o moterys karūnėles su plunksnaitėmis. Orkestrą trijų gaidų "ta-ta-ta" pasveikinimas paskelbė tą iškilmingą valandą, ir tuojau suaidėjo šauksmai, dūdos ir kiti įvairūs "noisemakeriai". Kažkas, kažkur tarė sveikinimo žodį, bet per tą triukšmą aš nenugirdau kas ir ką sakė. Po to buvo duotas įsakymas, kad per penkias minutes kiekvienas turi kiekvieną naujųjų metų atvykimo progą su bučiu pasveikinti. Na, ir skubėjo visi kuo daugiausia bučių išdalinti. Kas tą kontestą laimėjo, nežinau, bet kandidatų į laimėtojus buvo daug. Labiausiai nustečiau, išgirdus ir vieną pesimistą ranka numojant ir šnekant, kad jis, mes ir visos pasaulis pasenom vieneriais metais.

Kai buvo paskelbta linksmybių pabaiga, žmonių nepasitenkinimas buvo didelis. Ir aš galėjau, si, dar lyg nesuprasdama, kad namai jau laukia ir laikas išsiskirti. Dairiaus aplinkui ir mačiau, kad ten, kur orkestras grojo, liko tik dulkėta ruda p'atforma. Kepurės ir karūnos gulėjo išmėtytos visur ant žemės, maišėsi po kojom raityti, spalvoti ir ploni kaspinėliai. Darbininkai rinko stikluokus nuo stalų ir šlavė sprogdintų balių likučius. Keista, kaip žmonės ir linksmybų blykstelėjimu, lyg būtų išmūšus Pelenės valandą. Palengva visi išėjo į šaltį, prie savų automobilių. Girdėjau vieną mamą sūnui sakant, kad jam nevalia vairuoti namo. Studentai tarėsi pas ką dar tylią valandėlę praleisti. Buvo ir tokių, kurie vis galvojo, kad tos pirmosios penkios naujųjų metų minutės, skirtos ypatingam pasiveikinimui, dar neprabėgo, ir ceremonijas tęsė toliau.

Pagaliau išsiskyrėm sunkiom akim, lėtai judesiais, ir galvų linktelėjimais. Taip, iš mano studentiško taško žiūrint, mes atsisveikinom su 1972 metais ir pradėjome pirmą 1973 metų išauštanti rytą...

Marija Eivaitė

(Nukelta į 7 psl.)

Energijos tiek, kad nebežinai nė kur dėti!.. Junkis į lietuviškojo jaunimo organizacijų veiklą! Nuotr. V. Kauliaus

AKADEMIKŲ SKAUTŲ ŽIEMOS IŠVYKA

Lietuvių studentų ir apamai visų studentų mėgiamiausias žiemos sportas, be abejo, yra slidinėjimas. Universitete jau per visą savaitę tik ir buvo girdėti įvairių mūsų studentų skautų planavimai besitartinčiai žiemos išvykai. Čia šiemet išliko pagrindinis klausimas: ar važiuoti vėl į tuos pačius kalnus, kur buvome praeitą žiemą, ar mėginti kur nors kitą? O tos savaitės tarp Kalėdų ir Naujųjų Metų, manau, laukia visi slidinėtojai be išimties. O yra ko ir laukti, nes dar liko pilna savaitė atostogų ir ją numatome praleisti gamtoje, besidžiaugiant tuo įdomiu žiemos sportu.

Akademikų skautų sąjūdžio Chicago skyrius prieškalėdines atostogas ir panaudojo tradicinei žiemos išvykai organizuoti. Šiais metais akademikai skautai pasirinko išvykai naują vietą. Ji buvo tarp Manistee ir Traverse City apie 300 mylių nuo Chicago. Ji buvo prie Beulah, Mich. Tai yra gan tipiškas vidurio Amerikos

miestelis, kuris, tūr būt, ir verčia si į žiemą čia atsilankančių slidinėjimo entuziastų ir panašių sportininkų. Vieta labai graži. Visur kalnai kalneliai, lyg tyčia sukurti žiemos sporto malonumams.

Šių metų išvykos valdybą sudarė: viršininkas — senj. V. Žukauskas ir komendantai — registracijos vedėjai t. n. R. Misiulytė ir senj. A. Jankūnas.

Pirmos keturios išvykoje praleistos dienos buvo tikrai puikios slidinėjimui, ir dauguma iš daugiau kaip 30 atvykusių akademikų naudojosi proga pasitobulinti slidinėjimo mene ir technikoje.

Ir šiais metais, kaip paprastai, dienos praleistos slidinėjimo kalnuose negalėjo praeiti be nuotaikingų įvykių. Žinoma, beveik visada įdomiausia yra stebėti pirmokus, kurių šiais metais turėjome gana daug. Gaila, nepavyko visų jų "triukų" pastebėti, teko matyti tik kelis, bet ir jie verti prisiminti. Štai atsirado vienas drąsulis pirmokas, kuris nematė reikalo išmokyti pirmutinį ir svarbiausią slidinėjimo greičio sumažinimo ir sustojimo būdą — "snowplow". "Ahi! tai būtų laiko gaštinimas" — jis man atsakė, kai aš jo paklausiau, kodėl jis nenori pradžioje valandą ar dvi pasipraktikuoti? Ne ir gana! Na tai likimas ir nubaudė. Taip jis ir praleido visą pirmą dieną to

Judam, krutam!

Jaunimas ir jo menas

"Jaunimas ir jo menas — 1973" — foto ir meno paroda, ruošiamą New Yorko ateitininkų, vyks kovo mėn. 17-18 dienomis New Yorko Kultūros židinyje. Kūriniai bus premijuojami jūry komisijos.

Parodos taisyklės:

1. Dalyvauti gali visi, rimtai menu susidomėję jaunuoliai nuo gimnazijos iki 30 m. amžiaus;

2. priimami įvairių sričių kūriniai: tapyba, grafika, pritaikomas menas, foto;

3. galima pristatyti iki 10 kūrinių, kurių geriausi bus atrinkti;

4. paveikslai turi būti įrengti, fotografijos turi būti priklipintos prie kartono;

5. darbai turi būti užvardinti; prie darbo turi būti kūrinio užvardinimas, autoriaus vardas ir pavardė, miestas, amžius ir kaina (arba pažymėta — "nepardoduama");

6. pardavimui darbai turi būti įkainuoti; 25% kainos teks rengėjams; kaina galės, pagal rengėjų nuofūrą, būti pakelta, bet nesumažinta;

7. darbai pristatomi iki kovo mėn. 10 d. Pristatymas — autorius atsakomybė. Rengėjai pasirūpins kūrinių gražinimu.

Kitokių informacijų reikalau kreiptis: Bernadeta Tutinaitė, 223 Lincoln Ave., Brooklyn, N. Y. 11208, U.S.A.

• *Jei pastebėjote, kad kišenėje lyg ko trūksta:* dzinguliavimo ar žalumynų, nenusivillkite! Veikia Lietuvių studentų šalpos fondas, kuriam vadovauja Pijus Stončius. Prireikus pinigų — kreipkitės pas Pijų: 7143 S. Hamlin, Chicago, Ill. 60629. Tel. (312)-284-7251.

• *Chicago's Jaunimo centro studentų ansamblis*, vadovaujamas mok. L. Brazdienės, pasirodys prez. Nixono inauguracijos iškilnėse sausio mėn. 20 dieno

• *Klausyk, kaip dainuoja...* — šie žodžiai lydėjo jaunimą II PLJK stovykloje ir nuaidėjo per visas kitas stovyklas. Šį šeštadienį ir sekmadienį (sausio mėn. 20 ir 21 d.) bus galima vėl pamatyti ir išgirsti Baltijos kvintetą, kuris yra pagarsėjęs Vakarų Europoje. Taip pat bus galima pasiklausti ir rašytojo Antano Gustailio satyrinės kūrybos. Vakarai — koncertai įvyks Marijos Aukštesniosios mokyklos auditorijoje, 6700 S. California Ave., Chicagoje, sausio mėn. 20 d., 8 val. vak., o sausio mėn. 21 d., 3 val. p. p. Bilietų kaina: \$6. \$5, \$4 ir \$2. Jaunimui ir studentams tik \$2. Bilietus galima įsigyti Marginuose, 2511 W. 69th St., Chicagoje, tel. (312) PR 8-4585. Koncertą rengia Grandies šokių išvykai į Pietų Ameriką globoti komitetas.

• *"Lietuvių Jaunimas"* — jauredaguojamas Gintaro Karoso, yra platinamas Vaznelių prekyboje, 71 gatvės ir Campbell kampas. Naujasis numeris pilnas įvairių informacijų, pajavirintas nuotraukomis. Vieno numerio kaina — 50 centų.

• *Chicago's studentų ateitininkų draugovės nariai renka* 2 val. p. p. pas J. Jasaitytę, 6922 S. Oakley, šį šeštadienį, sausio mėn. 20 d., toliau tęsti Jaunimo petičijos parašų rinkimą. Visi nariai prašomi į pagalbą.

• *"Meilė šeimoje"* — simpoziumas, ruošiamas Chicago's studentų ateitininkų draugovės, įvyks sausio mėnesio 27 d., 7:00 val. vak. pas L. Lesčinskaitę, 2102 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Nariai, kandidatai bei svečiai kviečiami atsilankyti.

Ir jaunimo problemos gali būti svarstomos labai rimtai...

Nuotr. V. Kauliaus